

DIDYSIS GEDULAS

Antanas Butkus

Lietuvoj vėl Didysis gedulas. Vėl tylios eisenos ir tūkstančiai raudančių. Tylaus susikaupimo Valandos, kai pasitraukia į šalį visa, kas smulku ir niekinga, apvalo mūsų sielas nuo tikrai nešvarių praeities apnešų ir leidžia pažvelgti į tą didelį buvimą, kurį vadiname Amžinuoju, – rašo Juozas Glinas kis "Lietuvos Aide".

Rugpjūčio 2 d. Vilniaus Sporto rūmų salėje – šeši karstai. Čia pašarvoti Medininkų pasienio punkte nužudytų policijos pareigūnų bei muitinės darbuotojų palaikai – S. Orlavičiaus, A. Kazlauskas, M. Balavako, J. Janonio, A. Musteikio, A. Juozako.

Prie karstų – nužudytųjų šeimos, giminės, artimieji, garbės sargybiniai. Nenutrūkstamu srautu eina ir eina žmonės, lenkia galvas – tyliai atsisveikina su savo broliais, kritusiais už Lietuvą Tėvynę. Vis nauji ir nauji gėlių žiedai gula prie žuvusiųjų karstų, be žodžių kalbėdami apie visos Lietuvos sielvartą, apie amžiną jiems pagarbą.

Pavakary čia prigludo ir septyntasis karstas. Kartu su likimo broliais į paskutinę kelionę. Tėvynę palydėjo ir rugpjūčio 2 d. mirusį nuo baisaus sužalojimo Medininkų pasienio poste Ričardą Rubavičių.

Skamba gedulinga muzika. Žmonių akyse nesuvaldomo skausmo ašaros. Ir viltis... pasiryžimas...

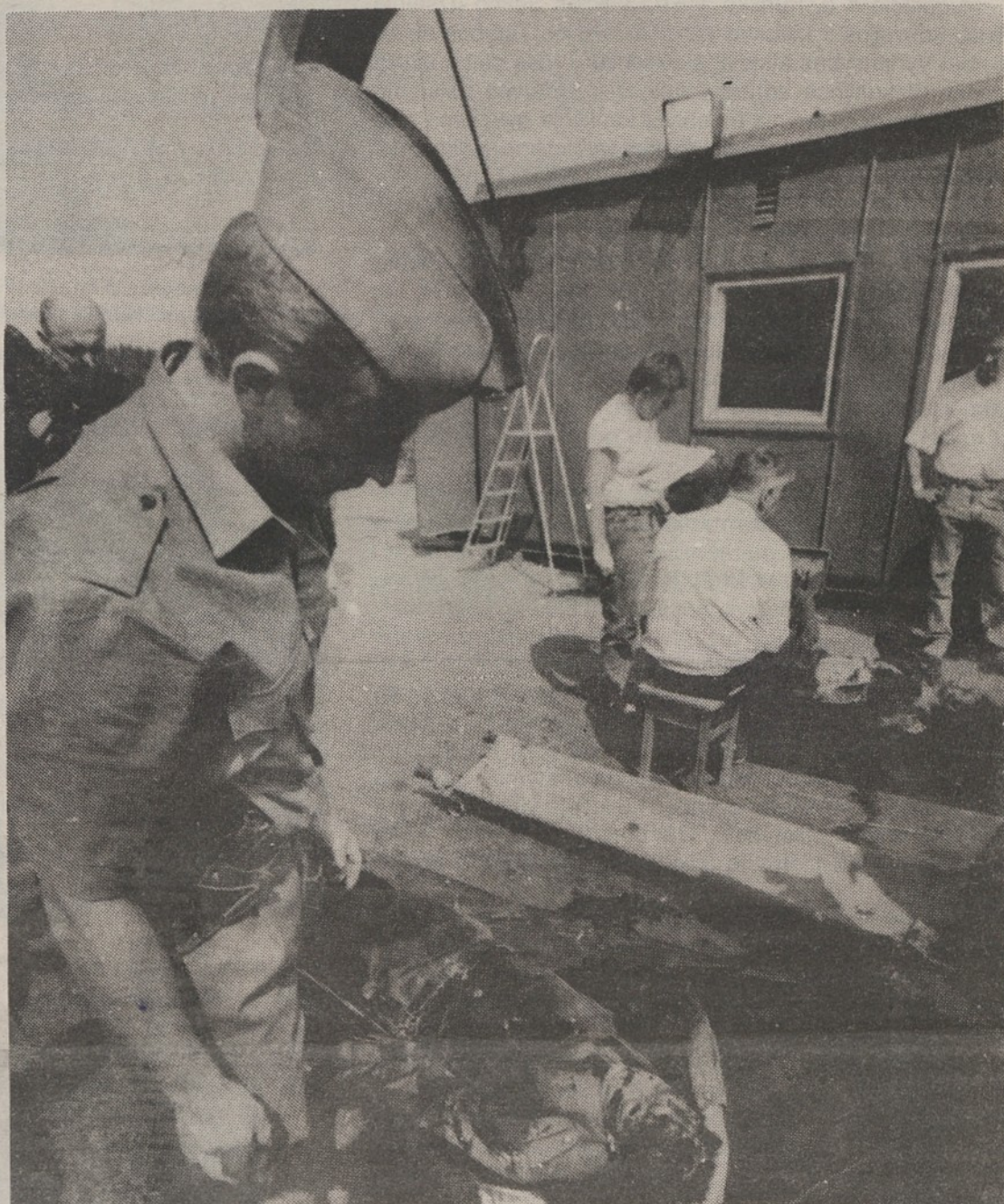
Tragediją Medininkuose, nepaisant daugelio versijų,

kol kas gaubia mįslė. Viena aišku, kad tai – gerai suplanuota profesionalių žudikų teroristinė akcija, rašo daugelis Lietuvos laikraščių, kurios žinomos prokuratūros bei policijos pareigūnams, jau spėjo apkelti spaudos puslapius, nuskambėti per radiją ir televiziją.

Kol buvo surengtos spaudos konferencijos, liepos 31-ąją, žinia apie kraupius įvykius Medininkuose apskriejo visą pasaulį. Deja, neišvengta ir netikslumų, tendencingo faktų komentavimo. TASS-as ir "Vremia" liko ištikimi sau... Net ir Lietuvoje tragedija pradėjo apaugti gandai, versijomis, kurios prasiveržė ir į masinius informacijos kanalus.

Šiuo metu tiriamos kelios šio užpuolimo versijos, tačiau Aukščiausiosios Tarybos specialioje sesijoje vis tiek buvo linkstama prie to, kad nužudytieji tapo politinio teroro, o ne kriminalinio nusikaltimo aukomis. Dvi dienas prieš šią tragediją AT pirmininkas Vytautas Landsbergis gavo iš M. Gorbačiovo telegramą, kurioje buvo vėl reikalaujama laikytis kai kurių TSRS konstitucijos straipsnių. Be to, suaktyvėjo OMON-o veiksmai ir Lietuvos – Latvijos pasienyje, pasaulio visuomenė dezinformuojama apie įvykius Lietuvoje. Žudynės Medininkuose – tos grandinės viena grandis.

A.T. prieita išvados, kad situacija tampa panaši į buvusią sausio mėnesį. Todėl reikia tinkamai pasiruošti

Atiduodant laikraštį spausdinti Sovietijoje kietieji pradėjo perversmą. Lietuva vėl dideliame pavojuje. Žūrėk 12 psl.

Medininkų muitinė liepos 31 d. naktį.

galimoms provokacijoms. A.T. buvo priimti dokumentai dėl TSRS represinių ir teronistinių struktūrų Lietuvoje projektai, taip pat aptarta krašto apsaugos sistema. Aišku viena, kad A.T. ir vyriausybė pasiryžusios imtis visų būdų garantuoti Lietuvos sienų bei prie jų būdin-

(Nukelta į 6 psl.)

PIRMIEJI ĮSPŪDŽIAI GRĮŽUS Į TĖVYNĘ

Kalbamės su "Kauno Tiesa", vienu iš įtakingųjų Kauno laikraščių. Pokalbis atspausťas "Kauno Tiesos" Nr. 151. Pataisyta tik kelios mažos klaidelės.

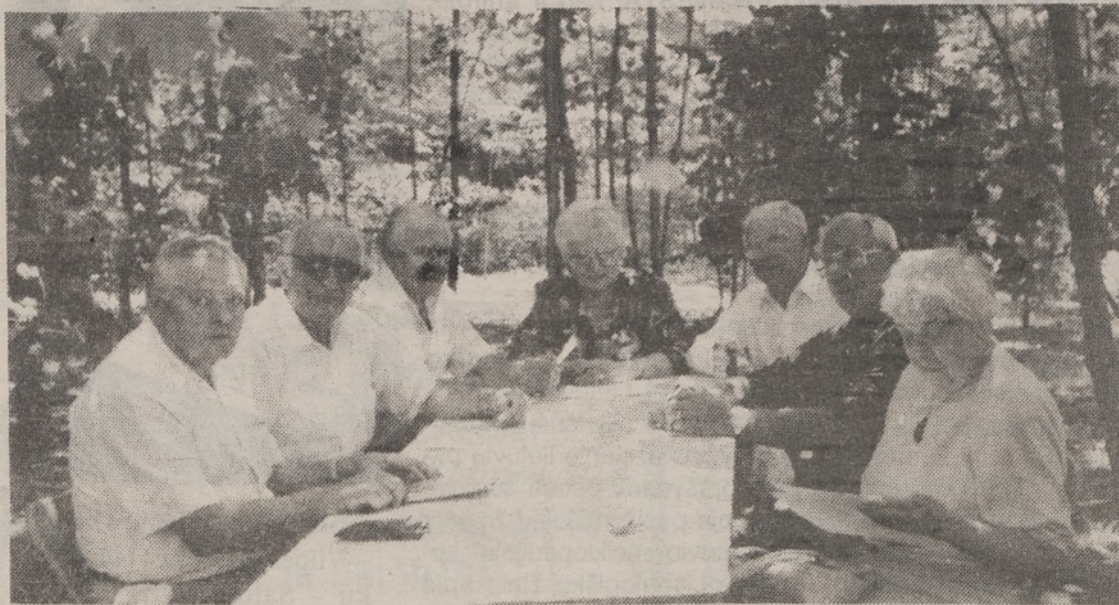
Kalbėjosi redakcijos atstovas Leonas Žalys ir Balys Gaidžiūnas.

– Pamačiau Lietuvą, daug gražesnę negu tikėjau-si. Tai tikrai didelis Tėvynėje gyvenančių žmonių nuopelnas. Tikriausiai mums stigo informacijos apie padėtį čia. Kartojų dar kartą, pirmas įspūdis tikrai geras. Dabar, važiuodamas tarp Panevėžio ir Kauno, mačiau daug naujai beatsikuriančių sodybų: vieni stato naujus pastatus, kiti taiso stogus. Tai džiugina, Lietuva keliasi.

– Kiek galima suprasti, bendra Lietuvos aplinka, jos vizualinė išvaizda Jums patiko. Bet mūsų politinis gyvenimas daug kam kelia nerimą. Todėl teigiama, kad sunkiais metais lietu-

viai turi būti vieningi. Ir kaip pavyzdį nurodo Didžiąją Britaniją kurioje Antrojo pasaulinio karo metais opozicija savotiškai nustojo egzistavusi iki geresnių laikų.

– Bet niekas po to britams nesutrukdė neišrinkti Čerčilį... Bendrai, peštynės, taip, kaip ir Lietuvoje, vyko ir pas juos. Ir jos, man atrodo, jau baigėsi. Gal nekuklu sakyti, tai turi būti pavyzdys Lietuvoje. Mes visi susivienijome bendram reikalui – Lietuvos nepriklausomybės atkūrimui. Tam tikslui pasiekti dabar galvą guldo visos Amerikos lietuvių organizacijos. Žinoma, tų (Nukelta į 3 psl.)

Tautinės Sąjungos ir Vilties Draugijos vadovybės nariai tariai Sąjungos seime, ateinančiais metais įvykstančio St. Peterburge, Floridoje ir Dirvos reikalais. Iš kairės: ALTS St. Peterburgo skyriaus pirmininkas Antanas Jonaitis, Tautinės Sąjungos pirm. Dr. P. Švarcas, Vilties Draugijos pirmin. Dr. V. Maurutis, Tautinės Sąjungos vicepirm. R. Sakienė, Vilties Draugijos valdybos nariai – Vl. Blinstrubas ir V. Staškus, buvusi Clevelando skyriaus ALTS pirm. J. Budrienė. Nuotraukoj nėra Vilties Draugijos valdybos narės A. Mackuvienės.

Girdėta iš Vilniaus

Balys Gaidžiūnas

* **BŪNANT LIETUVOJE** esam sutarę greičiau pasikeisti svarbesnėmis žiniomis aktualiais klausimais. Čia viena iš tokių, platesnės apimties žinia, apie mūsų santykius su lenkais.

Rugpjūčio 4 d. Punske įvyko Lenkijos Seimo užsienio reikalų komisijos ir Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos deputatų bei Vyriausybės atstovų susitikimas. Visą dieną užtrūkiosiose diskusijose aptarti Lenkijos ir Lietuvos valstybių santykių, lenkų Lietuvoje ir lietuvių Lenkijoje gyvenimo problemos, taip pat ekonominio bendradarbiavimo galimybės. Susitikime dalyvavo Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos deputatai B. Kuzmickas, E. Zingeris, A. Kumža, P. Vaitiekūnas, R. Valatka ir V. Povilonis.

Toks susitikimas – Lenkijos Seimo užsienio reikalų komisijos idėja.

Lenkų deputatai pasiūlė artimiausiu metu pasirašyti deklaraciją dėl Lietuvos Respublikos ir Lenkijos valstybės santykių, taip pat atidaryti Lenkijos konsulatą Vilniuje (ne SSSR filialą) ir Lietuvos konsulatą Varšuvoje. Regis, kad artimiausiu metu atsirastų galimybės atidaryti geležinkelį ties Šeštokais.

Kalbant apie lenkų padėtį Lietuvoje ir lietuvių padėtį Lenkijoje buvo apsikeista informacija, kaip abi pusės sprendžia mažumų problemas.

Punsko valsčiaus viršaitis R. Vitkauskas įteikė Seimo deputatams Lenkijos lietuvių reikalavimų paketą, į kurį neatkreipė dėmesio Lenkijos prezidentas L. Wałęsa, pasisakė apie finansines lietuvių kultūros bėdas Punske.

Lenkų deputatai pastebėjo, kad jie supranta, jog lenkų teritorinio vieneto atsiradimas Lietuvoje grėstų jos teritoriniam integralumui, tačiau atkreipė dėmesį į tai, jog, jų nuomone, Lietuvos Respublikos pilietybės įstatymas užgauna lenkų ambicijas: žmogus, gyvenęs Lietuvoje visą amžių, yra priverstas prašyti pilietybės. Gal geriau pareiškimą rašytų tas, kuris nenori Lietuvos pilietybės, samprotavo Seimo deputatai.

Kai kurie iš jų mėgino apkaltinti Lietuvos valdžią dėl antilenkiškos propagandos, lenkų universiteto nesteigimo, neprižiūrimų lenkų kapinių ir pan. Apie lenkų padėtį Lietuvoje ir insinuacijas šia tema kalbėjo Tautybių departamento direktorė H. Kobeckaitė.

"Kalbant apie lenkų padėtį būtina atsiminti, kad reakcingiausia jėga Lietuvoje yra ne vidaus, o išorės (Kremlius), – kalbėjo deputatas P. Vaitiekūnas. – Todėl svarbu abiems pusėms neužmiršti, jog komunizmas tebekelia didžiausią pavojų tiek Lietuvoje, tiek SSSR, jog politbiuro narys O. Šeininas suinteresuotas konfliktu Rytų Lietuvoje".

Seimo užsienio reikalų komisijos pirmininkas B. Gereckas patikslino, kad Lenkija nerems Lietuvoje lenkų separatizmo ir Lietuvos nepriklausomybės priešų. Jis sakė, kad nelinki komunizmo nei lenkams Lenkijoje, nei lenkams Lietuvoje.

Baigiant susitikimą delegacijų vadovai – Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos pirmininko pavaduotojas B. Kuzmickas ir prof. B. Gereckas pažymėjo, kad susitikimas buvo labai naudingas abiems pusėms, kad jį būtina pratęsti. "Pagaliau pradėjom racionaliai gvildinti mūsų problemas", – pasakė B. Kuzmickas.

"Lietuvos ryto" inf.

• **LIETUVOS VYRIAUSYBĖ IR NUSIKALTIMŲ TYRINĖJIMO SPECIALISTAI** skundžiasi, kad Sovietinės įstaigos, kurios galėtų padėti greičiau išaiškinti Medininkų žudynių kaltininkus ne tik nepadeda, bet dar visaip tą darbą trugdo. Tuo reikalu parašyti specialūs raštai, kad būtų reikorduota Sovietų Sąjungos tyčinė prasikaltėlių išaiškinimo laikysena.

• **ŠILALĖS RAJONE**, mirus Aukščiausios Tarybos nariui, skelbiami nauji rinkimai. Sąjūdis į kandidatus pasiūlė kankaninką Svarinską. Opozicinės grupės ieško kun. Svarinsko populiarumams prilygstantį kandidatą.

• **LIETUVOJE LANKOSI ARMĖNIJOS SPECIALI** delegacija. Jos tikslas – pasirašyti su Lietuva artimo bendradarbiavimo ir pagalbos sutartį. Delegacijai dėmesys, tiek iš Lietuvos, tiek iš Armėnijos pusės, didelis. Tai sako, kad į sutartį žiūrima labai rimtai ir norima, kad tokios sutartys būtų pasirašytos ir su kitomis, nuo Sovietijos pavaldumo norinčiomis atsiplėsti respublikomis.

• **PRADĖTA RŪPINTIS**, kaip lengviau ir pigiau laikraščiais aprūpinti užsieniuose gyvenančius tautiečius. Rūpinamasi ir kaip lengviau iš JAV Lietuvoje gauti čia leidžiamą lietuvišką spaudą. Atkreiptas labai rimtas dėmesys, kad Sovietija vėl blokuoja susižinojimą laiškais, telefonu ir net faxu.

• **JAU NUTARTA LIETUVOJE** įsteigti Ginklų Fondą. Į jį sutelkti visais legaliais keliais įsigytus ginklus ir jų šaudmenis. Tam darbu atlikti iki rugpjūčio 20 d. turi būti paruoštos taisyklės ir jos vyriausybės patvirtintos. Suaukoti ginklai ar jiems pirkti valiuta, bus Lietuvos vyriausybės žinioje. Ginklai taip pat, pagal reikalingumą, bus skirstomi Vidaus Reikalų ministerijos vadovybės.

• **LIETUVOS RESPUBLIKOS** ministeris pirmininkas G. Vagnorius priėmė Kinijos diplomatų delegaciją, kurie lankosi informacijos tikslais. Vėliau jie lankėsi pas Aukščiausios

Vilties Draugijos pirm. Dr. V. Maurutis gražioje savo sodyboje atidaro Vilties ir Dirvos metinę gegužinę. Aldona Maurutienė skaito gegužinės reikalams pagerintą Dirvą. VI. Bacevičiaus nuotr.

Tautinės Sąjungos pirm. Dr. P. Švarcas ir vicepirm. R. Sakienė kalbasi su Tėvynės Garsų radijo vedėju J. Stempužiu. VI. Bacevičiaus nuotr.

Gegužinėje, prie vaišio stalo Dievo Motinos parapijos klebonas kun. G. Kijauskas, S.J., Dirvos red. B. Gaidžiūnas, D. Dundurienė ir Čiurlonio ansamblio pirm. V. Plečkaitis. VI. Bacevičiaus nuotr.

Tarybos pirmininką V. Landsbergį ir užsienio reikalų ministrą Saudargą.

• **PAKARTOTINAI BUVO PRANEŠTA**, kad ir antrojo, sunkiai Medininkų žudynėse sužeisto muitinės ir sienos apsaugos sargybinio sveikata tebėra sunki. Jį papildomai operuojant dalyvavo ir JAV chirurgas, karys iš Wisbadeno, kurį savo laiške, rašytam Lietuvos vadovybei, mini ir prezidentas G. Bushas.

PADĖKIME ATGIMSTANČIAI ENCIKLOPEDIJAI

1988 m. prasidėjęs Lietuvos atgimimas į savo bangas įtraukė ir enciklopedijų leidyklą.

Dabar pradėta rengti enciklopedija apie Lietuvą XX a. "Naujų žvilgsnių", kuri aprėps iki šiol nuo lietuvių daugumos slėptą Nepriklausomos Lietuvos laikotarpį, Lietuvos okupaciją, tremtį rezistenciją ir išeiviją. Pastorojo skyriaus ("Pasaulio lietuvių") neparengsime be aktyvios užsienio lietuvių paramos. Todėl krepiamės į Jus, prašydami padėti sudaryti išeivijos organizacijų, lietuvių veikloje pasižymėjusių žmonių vardyną, patikslinti žinias apie "Lietuvių enciklopedijoje" aprašytus žmones, įstaigas ir pateikti analogiškų žinių apie tuos, kurie nebuvo aprašyti, bet dabar galima greičiau pateikti leidyklai per į Lietuvą vykstančius žmones arba per mūsų įgaliotinį Š. Amerikoje poną Petrą Reginą, R.R. £ 2, Gana-noque, Ont. K7G 2V4, Canada.

Mykolas Mikalajūnas
Leidyklos direktorius

Vieni iš aktyviųjų Dirvos – Vilties gegužinės talkininkų – Salomėja ir Vladas Blinstrubai. Tokių gerų talkininkų buvo visos būrys, juos visus artimiausiuose Dirvos numeriuose ir prisiminsime.

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVATEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: BALYS GAIDŽIŪNAS
DIRVA (USPS 157580)Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0191Second-class postage paid at Cleveland, Ohio • Published Weekly by Amerikan Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. • Subscription per year \$25.00 • Single copy 60 cents.
Prenumerata metams \$25.00, pusel metų \$15.00 • Atskrido numerio kaina 60 centų •
Straipsniai pasirašyti pavarde ar inicialais nebūtina išreikšti redakcijos nuomonę • Nespausdinami straipsniai grąžinami tik autoriams prašant. • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

PIRMIEJI ĮSPŪDŽIAI...

(Atkelta iš 1 psl.)

lietuvių, kurie turi moralinę teisę jais vadintis. Bet šiame klausime yra ir viena svarbi aplinkybė: nors mums Tėvynė rūpėjo labiau negu bet kas, bet mes žinojome ir žinome tokį dalyką. Kad ir kas būtų vykta, virš mūsų galvų nekabo joks Damoklo kardas (žinoma, savo – Amerikos lietuvių likimą neįmanoma atskirti nuo tautiečių, gyvenančių Tėvynėje). O virš jūsų galvos vis dar tebekabo grėsmingas vėzdas.

Aktyviai dalyvavau VLIK-o veikloje, buvau vienas iš šios organizacijos įkūrėjų. Tai buvo sunkiais vokiečių okupacijos metais. Bet kai jautėme, kada tauta ir mes patys esame tokiose sunkiose sąlygose, VLIK-o posėdžiuose visus klausimus sprendėme vieningai, nepriklausomai nuo to, kad komitete buvo devynių grupių atstovai, kai kada besilaikantys kažkiek skirtingų pažiūrų. Pavojaus akivaizdoje, stebint tautai, peštis dėl vieno ar kito dalyko, neretai neesminio, neturėjome teisės. Apie tai verta dabar susimąstyti kai kuriems žmonėms Lietuvoje. Ir mane labai jaudina vieno žymiausių Lietuvos politikų žodžiai, jog dabar Lietuvoje prasidėjo kova dėl valdžios. Tikrai skaudu! Būkime garbinga tauta, siekianti laisvės, o ne kokių peštukų būrys.

Opozicija turi teisę egzistuoti, net ir dabar tokiu sunkiu Lietuvai laiku. Bet jeigu ta opozicija irgi laikosi visiems mums bendro obalsio: tik už Lietuvos nepriklausomybę. O diskusijos šia tema gali būti ir labai įvairios, bet jų pagrindinis akcentas turi būti minėtas obalsis. Diskusijų formas reikia švelninti.

– Bet Jums, Amerikos lietuviams, tikriausiai sunku, skirtingai nuo Lietuvoje gyvenančių žmonių, reaguoti į čia pasikeitusias vyriausybės ir atitinkamai vertinti jas? Štai labai po-

puliari Vakaruose buvo Prunskienė. Dabar jau kelintas mėnuo šiame poste sėdi Vagnorius. Kokia buvo Amerikos lietuvių reakcija į tai, kad, kaip sakoma, prokomunistinę vyriausybę pakeitė postkomunistinė vyriausybė?

– Prunskienę ir jos kabinetą tuo metu vertinome labai palankiai. Ir todėl jos žlugimas mums buvo didelis smūgis. Psichologinė trauma. Premjerė aplankė tiek daug Vakarų šalių. Na bet viskas pračina.

– Lietuvoje Vagnoriaus kabineto veikla vertinama taip: vadovas – jaunas žmogus, bet veikia energingai, todėl nepaisant tų kliūčių, kurios dar ilgai bus Lietuvos kelyje, Vyriausybė dirba teisinga linkme. Kaip tai Jums atrodo Vakaruose?

– Taip, mes Vagnorių irgi vertiname. Bet jam labai sunku dirbti. Jam teko labai sunki situacija. Ir dar daug kas nepažaryta. Reikia užbaigti įstatymus dėl žemės reformos. Tai – vienas svarbiausių klausimų. Juk, neįmanoma tikėtis, kad Lietuvoje į bet kurią pramonės šaką investuotų savo kapitalą užsieniečiai. Žinoma, išskyrus tuos mūsų tautiečius, kurie tai padarys vedini patriotinių paskatų.

– Tai savotiška nostalgijos išraiška?

– Nostalgiją pajuto visi. Ir solidaus amžiaus sulaukę biznierių, ir mūsų jaunimas. Mūsų jaunimas mane dabar tikrai žavi. Kai jis kai kur pajunta, jog pernelyg peršama anglų kalba, sako: aš turiu dvi tėvynes – Ameriką ir Lietuvą. Rašytoja Pukelevičiūtė, mano artima pažįstama, man besirengiant į kelionę, laiške man rašė: važiuoju į Tėvynę, bet juk reikės grįžti ir namo. O mūsų jaunimas šį momentą itin jautriai išgyvena. Jie jau norėtų kartu grįžti ir į Tėvynę, ir į namus. Tai logiška. Ir tai labai jaudina, net iki ašarų.

Susitikimas VII-jame Mokslo ir Kūrybos Simpoziume, Sporto Rūmuose–Vilniuje, 1991 m.

gegužės 23 d.

Iš kairės: Technikos Instituto Rektorius Arch. Prof. V. Briedikis, Arch. Edmundas Arbas, paskaitininkas–svečias iš Amerikos ir Arch. Juozas Vaškevičius, Lietuvos arch. S-gos pirm.

"SKERDYNĖS PABALTYJE" JAV SPAUDOJE

Milijoninio tiražo JAV žurnalas "NEWSWEEK" skaitomas visame pasaulyje, š.m. rugpjūčio 12 dienos numeryje idėjo centriniame puslapyje ilgoką straipsnį apie septyniuosius nužudytus ir viena sunkiai sužeistą Lietuvos pasienio tarnautojus, Medininkų kontroliniame poste. Straipsnis iliustruotas spalvota nuotrauka su Lietuvos trispalve prie posto ir kruvinu užmuštu posto tarnautoju.

Pagal straipsnį, rašytą Fred Coleman iš Maskvos ir Inos Navazelskis iš Vilniaus, užpuolimas buvo taip tyliai įvykdytas, kad arti esančio ūkio šuo net nesulėjo. Užpuolikai sulaužė posto duris taip staigiai, kad lietuviai pasienio sargai nespėjo pasipriešinti. Visi jie buvo suguldyti ant grindų ir sušaudyti. Straipsnis mini,

kad tai buvo kruviniausias skerdynės Pabaltyje po sausio 13 d. Vilniaus televizijos bokšto užėmimo.

Lietuviai mano, kad tai buvo OMON juodųjų berečių įvykdytos žudynės, su KGB žinia, kurie jau apie 20 kartų buvo užpuolę Lietuvos pasienio postus. Tuo metu Maskvoje posėdžiavę prezidentai George Bush ir Michael Gorbachiov išreiškė užuojautą žuvusių šeimoms, tačiau nieko nedarė žudikų suradimui. Lietuvos ministras pirmininkas Gedi-

minas Vagnorius telegramoje šio teroro atlikimą priskyre Sovietų Saugumo institucijoms ir paprašė JAV prisidėti prie tarptautinės įvykio investigacijos. "JAV sutikimas gal būtų nepatogus Gorbachiovui, bet argi jis gali būti patogus JAV principams to atsisakius?", klausia pabaigoje straipsnio autorius.

Būtų labai naudinga, kad mes parašytume padėkos laiškus "Newsweek" žurnalui, siunčiant: Letters to the Editor **Newsweek** 444 Madison Ave. New York, N.Y. 10022

Br. Juodelis

Žinios iš Detroito

Liepos 21 d. Dariaus ir Girėno tragiško žuvimo 58-tąją sukaktį Detroito lietuviai paminėjo pamaldomis Šv. Antano parapijos bažnyčioje ir akademija Dariaus ir Girėno klube. Pamaldose

somės Vilniaus radijo laidų užsieniui.

Man dziugu tai, kad "Dirva" niekad nebuvo ant susto jimo ribos. Bet buvo ir pakilimų, ir atoslūgių. Kai 1949 metais pradėjau redaguoti šį laikraštį, jo tiražas tada buvo pusantro tūkstančio egzempliorių. Bet tuomet ir išlaidos buvo visai kitos, negu dabar. Dabar vien pašto išlaidos kiekvieno numerio išsiuntinėjimui mums atsieina nuo 350 iki 450 dolerių. Mums tai dideli pinigai. Todėl ir savo bendradarbių skaičių priversti apriboti. O be tautiečių aukų tikrai neišsiverstume.

– Jums daug sunkiau šia prasme, negu mums Lietuvoje?

– Taip. Gauname daug Lietuvos laikraščių. Ir kartais perskaičius pagalvoju, jog kai kurie iš jų visai nereikalingi. Bet, manau, kai Lietuvoje susitvarkys ūkiniai ir finansiniai reikalai, čia susitvarkys ir spaudos klausimai. Susitvarkys savaimė, be jokios prievartos.

su vėliavomis dalyvavo organizacijos, kurias tvarkė švyturio j. šaulių kuopos vicepirm. Juozas Kinčius. Mišias aukėjo kun. Alfonsas Babonas.

Akademija 12:30 v. vyko Dariaus ir Girėno klube. Minėjimui vadovavo ir atvykusius pasveikino Vytautas Ogilvis. Antanas Vaitiekus įnešė Dariaus Girėno vėliavą. Apie Dariaus ir Girėno pasiruošimą žygiui ir jų tragišką žūtį papasakojo kun. Alfonsas Babonas. Vytautas Ogilvis paskaitė Kazio Zupkaus eilėraštį New-Kaunas. Sugiedotas Lietuvos himnas ir išnešta vėliava. Po akademijos buvo vaišės.

Vytautas Ogilvis padėkojo kun. Alfonsui Babonui už atlaikytas pamaldas bažnyčioje, akademijoje tartą žodį, parapijos chorui ir jo vadovui Stasiui Sližiui už gražų giedojimą, vėliavų tarnybai ir vaišių paruošėjams: V. Jomantui, K. Zubrickui, O. Kaselienei, A. Telčėnienei, P. Televičiėnei, D. Kranauskienei ir visiems susirinkusiems už gausų atsilankymą. Žinoma minėjime daugiausia buvo tie, kurie nedalyvavo Dainavos metinėje šventėje. – Į Dariaus ir Girėno klubą kelias trumpesnis ir greičiau pasiekiamas. A. Grinius

LIETUVA - 7 -

PO 45 METŲ

Genovaitė Dumčiūtė – Breichmanienė

Į PALANGĄ

"Palangos nepažinsite!" – sako Regina, kai mes riedame tuo pačiu geru Žemaičių plentu Kretingos link.

Pasisotinę Kretingos restorane, po gero pusvalandžio, jau išlipame Šventojo ir apsistojame naujuose, gražiai įrengtuose poilsio namuose. Mus sutinka malonus tų namų šeimininkas Euzebijus. Jam tos pareigos labai tinka, nes po pusvalandžio jau kalbamės lyg seni pažįstami. Jo elgesys, manieros ir rūpestingumas, man primena diplomatinės tarnybos žmogų o ne priešingybę – Kaune sutiktas pardavėjas. Su juo praleidome tris dienas, ilgai likusias atmintyje.

Tikrai – Palangos negalima pažinti. Gatvės plačios, tvarkingos, daug naujų pastatų, restoranų, suvenyrų ir dailės dirbinių parduotuvių. Specialiai praveža mus pro "kurhauzą", kad žinotume, jog tai ta pati senoji, linksmoji Palanga. Gatvės pilnos žmonių, nors mūsų globėjai sako, kad šiais metais mažiau yra rusų, nes kažkas paleido gaudus, kad Lietuvoje juos pjauna.

Pajūrio smėlis smulkus, gražus ir švarus – tartum išsijotas. Paplūdimiai pilni besikaitinančių saulutėjų. Matosi jūroje besimaudančių, nors iškabintos lentos su perspėjančiu užrašu, kad vanduo užterštas. Metę pirmąjį žvilgsnį į Palangą, pasiekiamo Birutės kalno papėdėje esantį naujai atstatytą restoraną "Vaidilutę". Šiame restorane mus visas tris dienas maitina mūsų malonus šeimininkas Euzebijus. Prasideda mūsų poilsis puikiame Lietuvos kurorte

Palangoje.

ŽEMAITIJOS ĮDOMYBĖS

Šios mūsų viešnagės Palangoje globėja Regina yra gimusi Kretingoje. Ji nori kuo daugiau supažindinti mus su Žemaitija, nes tai jos išvaikščioti ir išvažinėti keliai. Jaunystėje tik du kartus man teko vasaras praleisti Palangoje mokytojų – studentų stovykloje, bet mūsų dienotvarkė būdavo tokia pilna, kad nebuvo laiko net galvoti apie kokias nors iškylas, tad Reginos pasiūlymas mane labai domino, nes iš savo svainio Zenono Stonkaus daug girdėjau apie nuo stabiai gražią Žemaitijos upę Miniją, savo vandenį plukdančią į Kuršių marias. Galvojau, kad jis nori pasigirti ir paerzinti suvalkiečius, lyg mes neturime nei didelių ežerų, nei vandeninių upių, nei aukštų piliakalnių.

Privažiavus Miniją, prašau šoferį sustoti, nes noriu pasigėrėti vandeningos Minijos pakrantėmis, jos vešlia augmenija: čia gluosniai palinkę į vandenį, čia žilvičiai, čia vėl žydintys krūmai. Ir visa upės vaga tokia šviežiai žalia, viliojanti, raminanti. Netoliese Salantai – vysk. Motiejaus Valančiaus tėviškė. Iš tolo matosi ant kalniuko stovinti Salantų bažnyčia.

Salantų miestelis yra prie Salanto upės, įtekančios į Miniją. Gamta nepaprastai graži, kalvos, apaugusios medžiais. Upė vingiuoja. Už kiekvieno vingio atskleisdžia vis nauji vaizdai. Pasakojama, kad pavasarį kai upelis patvindavo ir užliedavo žemesnes vietas – tik kalvos kyšojusios iš vandens. Pro šalį va-

žiuojantys žmonės sakydavo: "Sala antai." Ir taip prigijęs vardas – Salantai.

Kiek pavažiavus, dešinėje kelio pusėje, viena iš ne daugelio apleistų sodybų. Negalime neužsukt, nes tai vysk. M. Valančiaus gimtinė. Medinis namas stovi šonu prie kelio.

Priešais namą tvorele aptvertas gėlių darželis, o prie tvorelės stovi medinis "Palangos Juzė" su didelėmis žirkklėmis.

MOSĖDIS IR AKMENŲ MUZIEJAI

Mosėdis – ant Bartuvos upės kranto. Prie seno malūno užtvanka ir atrodo, kad nedidelis ežeras supa miestelį. Įvažiuojant į jį užrašas, kad įvažiuojame į Mosėdžio kolūkį. Nesitiki, kad tai tik kolūkis, nes man atrodo, kad miesčiukas didesnis net už bažnytkaimį. Ant kalniuko stovi graži, bažnyčia. Gaila, bet vidun įeiti nepavyko, nes buvo užrakinta. Šventoriuje sustatytos medinės koplytėlės. Regina aiškina mums, kad tokios stacijos Lietuvoje esančios vienintelės. Tačiau ji pasirūšusi parodyti mums kuo daugiau ir sename malūne susiranda gidę Birutę, kuri tikrai įdomiai pasakoja apie visas Mosėdžio ir jo apylinkių idomybes.

Netoliese bažnyčios stovi senas malūnas, dabar paverstas muziejumi. Jo viduje iš viso pasaulio suvežtų akmenų, smėlio, žvyro parvyzdžiai ir panašūs eksponatai. Netoliese malūno riogso didžiulis akmuo. Manoma, kad tai pats didžiausias akmuo visoje Lietuvoje (didesnis net už Puntuką). Žmonės pasakoja, kad vieną naktį velnias nešęs šį didžiulį akmenį, planuodamas jį užmesti ant Mosėdžio bažnyčios ir ją sugriauti. Bet tuo tarpu užgiedojo gaidys ir velnias akmenį išmetė, ne besuspėjęs nunešti ligi bažnyčios. Todėl malūno muziejuje labai daug visokių "velniškų" eksponatų:

velniai iš medžio, metalo, iš molio, įvairiausių spalvų, įvairaus dydžio. Žmonės juos perka kaip suvenyrus. "Čia – tik smulkūs akmenukai. dabar važiuosime į tikrą akmenų muziejų" – sako mums Birutė.

DR. VACLOVO INTO AKMENŲ MUZIEJUS

Dr. V. Intas pastebėjo, kad žmonės gydo ne vien vaistai, bet ir aplinka, gėlių ir augalų kvapai. Gražioje ir tvarkingoje gamtoje žmogus gali pailsėti ir ne tik fiziškai, bet ir dvasiškai atsigauti. Ir tikrai, nepaprastai tvarkingas ir rūpestingai išplanuotas, sutvarkytas šis muziejus. Visi ten esantys akmenys yra saviti, daugiau sia surinkti iš Mosėdžio apylinkių.

Akmuo yra artojo priešas. Ūkininkai buvo patenkinti, kad atsirado kažkoks žmogus, pradėjęs akmenis iš dirvų rinkti ir juos vilkti į Mosėdį. Tai daryti pradėjo 1959 m. Daug kas laikė jį pamišusiu žmogumi. Jis nekreipė į nieką dėmesio. Ligoninės personalas, su kuriuo dirbo ir kurie geriau jį pažinojo, pritarė jo užmojams ir padėjo akmenis rinkti ir gabenti į Mosėdį. Gailiausia seserys po darbo padėjo jam šį muziejui skirtą plotą sutvarkyti ir apodinti iš viso pasaulio surinktais augalais. Gidė pasakoja mums, kaip kiekvienais metais dr. Intas išvyk-

davo atostogų su kuprine ant pečių. O po mėnesio grįždavo, su kuprine pilna įvairiausių sėklų ir daigų. Štai auga vešlus, dagys iš Armėnijos, kitas netoliese iš Tadžikijos, eglutė iš Kubos. Doktorui Intui Indija suteikė gamtos apsaugos draugijos garbės nario titulą. Tais metais iš Indijos jis parsivežė 17 svarų armenų tris mėlynai žydinčias lelijas, medžių sėklų.

Visas muziejus atrodo kaip puikus parkas. Yra pora žmogaus rankomis iškastų prūdų, kuriuose vešliai auga vandens lelijos. Praeiame pro įvairaus dydžio įdomiai išdėstytais akmenimis, apsodintus nematytomis gėlėmis ir medeliais. Muziejaus gale vaikšto pasipūtęs "kelnėtas" gaidys – o kojos taip apaugusios plunksnomis, kad atrodo su kelnėmis. Kiek toliau savo didelę įvairiaspalvę uodegą išpūtęs stovi išdidus povas.

Išeidami pro akmeninius muziejaus vartus, pastebime į bokštą sukrutas Mosėdžių apylinkių surinktas sunaikintų sodybų gimas. Jos ilgai stovės čia lyg paminklas, primenantis kokia "audra" perėjo per mūsų Tėvynę. Sužinoję apie dr. Into užmojus ir pradėtą darbą ir apylinkių lietuviai, anksčiau juokėsi iš jo, suskato padėti. Reikėjo dr. Intui tik pami-

(Nukelta į 6 pusl.)

Jūs norite skaityti iš tiesų

nepriklausomą dienraštį?

Jūs domina objektyvi informacija

ir kritiškas komentaras?

Jūs norite patikrinti savo mintis? Jeigu taip -

"LIETUVOS RYTAS"

- Jūsų laikraštis. Jį galima užsiprenumeruoti

bet kuriame pasaulio krašte.

"Lietuvos ryto" dienraščio prenumeratos mokestį prašome siųsti anketoje nurodytu adresu. Anketą maloniai prašome atsiųsti į redakciją, kurios adresas: Lithuania, Vilnius, Gedimino pr. 12a, "Lietuvos rytas", indeksas 232001.

Slunčiu "Lietuvos ryto" dienraščio prenumeratos 1992 metams mokestį 84 JAV dolerius arba ekvivalentą bet kurla konvertuojama valiuta.

Taipatsiunčiu auką dienraščiui _____ JAV dolerių.

Vardas, pavardė _____

Adresas _____

Čekius rašykite: "Lietuvos rytas"

Subscription payment

Siųskite adresu:

LITHUANIAN COMMERCIAL BANK LITIMPEX
ACCOUNT Nr. 5000-305523
MANUFACTURERS NATIONAL BANK OF DETROIT
INTERNATIONAL BANKING DEPARTMENT
EUROPEAN GROUP (13/RC)
P.O. BOX 659
DETROIT, MICHIGAN 48231
U.S.A.
TELEX: 23-5796 MNB INTL A
23-5808 MNB INTL B
FAX: (313) 222-7421
PHONE: (313) 222-3128
SWIFT No. MNBD US 33
In favour of "Lietuvos rytas" daily newspaper.

Mosėdyje, Akmenų muziejuje, dr. V. Into iš Armenijos parvežtas vešlus kadugys

KŪRYBA IR MOKSLAS

AR SENOVĖS LIETUVIAI BUVO SATANISTAI (VELNIO GARBINTOJAI)?*

Dr. Jonas Balys

Su mitologiškais dievų vardais ir jų veiklos aiškinimais atsiranda daug problemų, kai stengiamasi vis ką nors naujo išrasti. Krikščionystės skelbėjams reikėjo kaip nors surasti atitikmenis bibliškiems vardams naujai atverstose etninėse žmonių grupėse. Sakysime, kaip pavadinti Biblijos Jahve ar Elohim, vyriausią dievybę? Kai kuriose tautose, pvz. romėniškose ir baltiškose, buvo panaudotas labai senas indoeuropietiškas žodis *deivos (iš to kilo liet. *dievas*, latv. *dievs*, senpr. *deivis*). Jo pirmąsias prasmės buvo dangus, iš sąvokos *dangtis*, kuri matome virš galvų nuo horizonto iki horizonto.

O kaip dabar pavadinti *diabolo* arba *satan*, kurių reikšmę visi misininkai žinojo, nes tas demonas dažnai minimas ir aprašytas Biblijoje? Ir vėl kreiptasi į tų atverčiamų tautų žodyną. Anksčiau negu su lietuviais, misininkai susidūrė su senaisiais prūsais ir latviais. Tam nelabai demonui pritaikė žodžius prūsų *pikūls* ir latvių *pikuls* (plg. liet. 'piktas' ir lenk. 'pkiel' pekla). Senprusių mažą namų būtybę *cawx* (kauks) irgi laikomas "Teufel" (velniu). O kaip dabar su lietuviais? Senesni šaltiniai žino žodį *welinas*, kuris atitinkas lenkų *czart*: 1753 m. Postilė, M. Daukša (1595 m.), K. Širvydo žodynas (1620 m.). Žodį *welinas* irgi anksti randame, jį mini 1573 m. Postilė, Lėdesmos katekizmo 1605 m. vertimas, P. Ruigio žodynas 1747 m. Forma 'velinas' gal pabrėžia demono vyrišką lytį (plg. *antis* ir *antinas*, *katė* ir *katinas*, pagal analogiją – *vėlė* ir *vėlinas*). Antra vertus, tai gali būti grynai pripuolamas arba tarmiškas dalykas. Minkštinamasis "i" gali būti lengvai perstatomas prieš ar po priebalsės "n", t.y. suminkštinti priebalsės arba "i", arba "n", pagaliau gali būti ir visai praleidžiamas. Suvalkiečių tarmėje sakoma: 'išgersu', 'padarysu'. Abi žodžio formos, 'welinas' ir 'welinas' pakaitomis vartojamos 1573 m. Postilėje, tad vienas kitaras nėra senesnis už kitą.

Yra daug velnio sinonimų, kaip *pikčius*, *nelabasis*, *juodasis* ir kt. Yra skolinių iš slavų, kaip *čartas*, *biesas*, *ledakas*. Krikščioninių misininkams visi pagoniški dievai, kurių buvimo jie neginčijo (tik Švietimo gadynė juos palaikė žmogaus fantazijos padariniais), buvę ne kas kita, kaip *velniai*, nes "tai wissa tadangi welina ira" (visi jie todėl velniai yra, 1573 m. Postilė).

Tą įdomią ištrauką iš vadinamo *Wolfendueterio* 1573 m. Postilės rankraščio psl. 85a atspausdino W. Gaigalat žurnale "Mitteilungen der Litauischen literarischen Gesellschaft", Bd. V, 1900, psl. 150. Ten minimi dievų vardai: *Apideme*, *Perkūnas*, *Žemepatis*. Taip pat ir mažesnės dvasios arba demonai: *etwaras* (*Eitwarijus*), *kaukai*, *pikulai* (*pikullai*). Dar paminėta, kad buvę gerbiamos kai kurios upės, kalnai, akmenys, medžiai, gojai ("gaius kaip jie vadina alkus"). Autorius nusprendžia: "Tai wissa kruwai pati welina ira". Autorius vartoja abu terminus: *welinas* ir *welinas*, taip pat *slaviškus skolinius beisas*, *czertas*. Mini ir "Wissas *Deiwes* paganų *Welnuwa*... Tai wissa tadangi te daiktai ių meldzamei a garbinamei welina ira." Jis vartoja žodžius 'deiwiste', 'deiwistes', 'deiwischka'. Atrodo, kad Postilės autorius skaitė M. Mažvydo katekizmo (1547 m.) įžangą.

Kokia dabar galėtu būti

to žodžio 'velinas' ar 'velnias' kilmė? Jau Ed. Volteris 1886 m. aiškino to žodžio kilmę iš *velis*, *velionis*, t.y. mirusių (reikia pridėti: nedorų) žmonių vėlių. Ypač pagarsėjo kalbininkas Roman Jakobson 1969 m. iš naujo pradėjęs 'velnių' sieti su žodžiu 'vėlė'. Kaimiečiai, paklausti kas yra ta 'vėlė', atsako labai paprastai: "Dūšia mirusio žmogaus". Tačiau taip paprastai nėra. Yra skirtumas: 'vėlė' nėra grynai dvasiška substancija. Ji yra mirusio žmogaus "alter ego". Jei velionis buvo raišas, tai ir jo vėlė šlubuoja. Nors ji gali visur įeiti per užrakintas duris ir daro triukšmą, bet daiktų nesudaužo. Ji kalba, yra alkana, todėl reikia tam tikromis progomis vėles maitinti. Jos kenčia nuo šalčio, todėl reikia Vėlinėse pakūrenti pirtį arba jaują, kad galėtų vėlės pasišildyti. Ji permatoma kiaurai, kaip garas ar rūkas. Aš tai pavadinau 'praskiestu kūnu'.

Pikto velionies sąvoka yra, kad jis sutiktą gyvą žmogų mėgsta vadinti ristynių ir labai jį nuvargina. Jeigu jis tą žmogų gyvą galėjo paristi, tai ir dabar velionį nugalės. Sutiktam gyvam žmogui toks velionis sako: "Nežegnok manęs, aš ne velnias!" Kaip sakoma, kryžiaus ženklas velnias bijo, bet velionis ne. Arba su humoru: "Ir aš tokius žegno davau, kai buvau gyvas... Einam imčių, risčių..."

Yra geros ir blogos vėlės. Gerosios yra ramios, jos įsikūnija kai kuriuose medžiuose, tokie medį sužeidus teka kraujas, – tai labai senas tikėjimas. Tuo tarpu besivaidenąs numirėlis yra blogas. Vaidenasi visų nužudytų, savižudžių (ypač pasikorusių) ir paskenduo-

1991 m. spalio mėn. išėjo iš spaudos didelis spalvotas (sulankstomas Vilniaus miesto planas).

lių, didelių nusidėjėlių vėlės. Tai "gyvas numirėlis", arba kraują siurbiantis vampyras, kuris gyvena kape, arba "nelaikis (nelaikšis)", kuriam reikės tol vaidentis, kol jam buvo lemta normaliai žemėje gyventi. Tai *vaidulis*, *veliuoka(s)*, kurie yra gyvųjų priešininkai ir jiems kenkia, nori juos nusivilioti į aną pasaulį. Ramios vėlės yra sena sąvoka, o vaiduliai su velniškais polinkiais yra nauja.

(Bus daugiau)

Iki šiol buvo sunku Vilniuje orientuotis. Besilankantieji jautėsi kaip su užrištomis akimis. Giminės ar inturistiniai gidai turėjo vedžioti ar vežioti po miestą. Apie miesto apylinkes negalima buvo ir svajoti. Viskas buvo įjungta į militariai draustinę zoną.

Lietuvos architektų Sąjunga, vadovaujama energingo architekto Juozo Vaškevičiaus, Lietuvos dizaino Instituto architektėi V. Serniuvienėi ir dailininkei H. Grigaitienei talkininkaujant paruošė puikų spalvotą, su artimom apylinkėm, miesto planą, su padidinta centrine miesto dalimi.

Be gatvių alfaabetinio sąrašo, sutartinų ženklų, besilankantieji supažindinami su trumpa Vilniaus miesto istorija iki šių dienų. Išvardintos: Svarbiausios administratyvinės įstaigos, architektūros paminklai, istorinės kapinės, Mokslų Akademijos institutai, aukštosios mokyklos, kūrybinės S-gos ir draugijos, turizmo organizacijos, muziejai ir parodų salės, teatrai koncertų salės ir kultūros rūmai, bibliotekos, sporto įrenginiai, pagrindiniai viešbučiai, pagrindinės parduotuvės ir restoranai – kavinės – barai.

Žemėlapių išleido UAB "JOVARAS" SL 258 Tiržas 50.000 egz.

Edm. Arbas

Apsilankius pas garsų architektūros veteraną arch. Vytautą Landsbergį – Žemkalnį. Ta proga Lietuvos arch. S-gos pirm. Arch. Juozas Vaškevičius įteikė, be gėlių, architektūros garbės nario diplomą ir Lietuvos arch. S-gos nario pažymėjimą.

*Referatas perskaitytas Šeštame mokslo ir kūrybos simpoziume, Čikagoje, 1989.XI.26 d.

LIETUVA PO 45 METŲ

Genovaitė Dumčiūtė – Breichmanienė

nėti kur jis užtikęs idomų akmenį, ir netrukus traktoriaus ar arklių pagalba akmuo buvo atvilktas ir padėtas jam numatytoje vietoje. Mosėdiškiai didžiuojasi savo muziejumi. Pats dr. Intas gyvena kukliame name lyje netoli įėjimo į muziejų vartų.

MOSĖDŽIO

"TVARKDARAITIS"

Birutę vežame atgal į senąjį malūną. Ji pasiūlo pasukti į miestelį. 1962 m. birželio 6 d. Mosėdį nusiaubė didžiulis gaisras, sunaikinęs 65 namus. Pamažu Mosėdis atsistatė. Gatvės tiesios, apsodintos gyvatvėrėmis ir amžinai žaliuojančiais medeliais. Prie namų gėlių darželiai – vienas už kitą gražesni. O ir namukai ne vienodo stiliaus. Visa tai daro labai tvarkingo ir gražaus miestelio vaizdą. Birutė paaiškina kodėl visi žmonės taip stengiasi palaikyti švarą, tvarką ir gražią aplinką. Kas pavasarį, kai jau darželiai užsodinti, miestelio gatvėmis važiuoja pasipuošę ir lydimas komisijos "tvarkdaraits". Jis išrenka gražiausią ir tvarkingiausią sodybą. Ne tik išrinktam namui, bet ir visai gatvei įteikiamas pažymėjimas ir premija. Tada miestelyje būna didelė šventė.

Mosėdis pagarsėjo ne tik gražia gamta ir dideliais akmenimis, bet ir miestelio kontraversijomis. Kai vysk. M. Valančius skelbė karą girtuokliavimui ir steigė blaivybės draugijas, Rusijos caras čia steigė degtinės monopolius ir varyklas, da-

vasias dideles pajamas. Pokaryje buvo labai aktyvūs Mosėdžio partizanai, bet 1966 m. buvo įsteigtas bolševikų propagandos muziejus. Šioje bažnyčioje kurį laiką vikaravo ir mokykloje dirbo kun. Juozas Tumas – Vaižgantas, tačiau 1997 m. caro valdžia jam isakė Mosėdį palikti. Pamačiusi, kad mes labai

DIDYSIS GEDULAS

(Atkelta iš 1 psl.)

čių darbuotojų saugumą.

UŽUOJAUTOS

Pasaulis gedi septynių pasauliškai nužudytų Lietuvos sūnų. Telegramų AT pirmininko Vytauto Landsbergo vardu gauta iš Latvijos, Estijos, Rusijos, Vokietijos, Moldavos, Ukrainos, Čekoslovakijos, Danijos, Norvegijos... Jose – pasipiktinimas liepos 31 d. Medininkų munitinėje įvykiu šurpiu nusikaltimu ir nuširdi užuojauta žuvusiųjų giminėms bei artimiesiems.

Šalia užuojautos, Vokietijos parlamentaras atvyko su delegacija, AT rūmuose pareiškė užuojautą, bet taip pat labai didelį pritarimą Lietuvos Valstybės suvereno atstatymui, reikalavo, kad Vokietijos vyriausybė imtųsi energijos politika dėl OMON-o ir kitų sovietinių karinių dalinių iš Lietuvos išvedimo, RTV komiteto spaudos rūmų bei TV bokštą kuo skubiausiai sugrąžinti Lietuvos Respublikos vyriausybei.

**DIRVOS
REDAKTORIAUS**

dominės akmenimis, Birutė pasakoja, kad toliau į šiaurę esančioje Akmenėje, kurioje dar gausiau akmenų, neseniai atidarytas Lazdynų Pelėdos muziejus, kuris taip sukomponuotas, kad kiekvienas ten patekęs turi susimastyti.

Kai atsisveikiname su Birute ir sukame atgal į namus, galvoju, kad ne tik šis, bet ir daugelis kitų įvairiausių per šį trumpą laiką aplankyto muziejų liudija apie lietuvio didelę meilę ir pagarbą savam kraštui.

(Bus daugiau)

VIEŠNAGĖ LIETUVOJE

Po 49 metų Balys Gaidžiūnas sugrįžo į Lietuvą, iš kurios per kalėjimą buvo išvežtas į Vokietiją. "Lietuvą radau daug gražesnę, negu tikėjausi, – sakė B.G. Jis į Lietuvą atvežė žmonos Nastutės palaikus kuriuos palaidojo šalia Vladės Butkienės kapų Karmėlavoje. Prieš tai Karmėlitų bažnyčioje, Kaune, buvo atlaikytos iškilmingos mišios. Vėliau Baisogalos kapinėse buvo pašventinti kapai iš Sibiro pervežtos sesers Kotrynos Matulienės ir švogerio Juozo Butkaus. Gaidžiūnui nedaug liko laiko pasižvalgyti po Lietuvą, nes jo atvykimu labai domėjosi žurnalistai, buvę draugai bei bendradarbiai.

Vilniuje "Lietuvos Ryto" redaktorius suorganizavo spaudos konferenciją, kurioje B.G. turėjo progos plačiau papasakoti apie "Dirvą", jos redagavimą, bendra darbus ir "Tautinę mintį"

Kaune "Kauno Tiesos" redaktorė Teklė Mačiulienė taip pat suorganizavo spaudos konferenciją. Abu laikraščiai pirmuose puslapiuose atspausdino fotografijas, sutrumpintus pasikalbėjimo tekstus. Kauno "Sekmadienio ryto" laidos tele-

BUSHAS SAKO, KAD SPAUS KREMLIŲ

JAV Prezidentas George Bush pasiuntė rugpjūčio 13 d. datuotą laišką Lietuvos ministrui pirmininkui Gedinui Vagnoriui dėl Medininkų munitinės užpuolimo.

Jame rašo:

Atsakau į Jūsų liepos 31 d. laišką dėl Medininkų munitinės užpuolimo. Mane nuilūdino ir sukėlė pasibaisėjimą šis beprasmiškas prievartos aktas. Tokio pobūdžio akcijos gali tik sukliudyti taikų dialogą, kuris yra vienintelis perspektyvus kelias įgyvendinti teisėtiems lietuvių tautos siekiams.

Prašau perduoti visų Amerikos žmonių vardu mano giliausią užuojautą ir apgailestavimus nužudytųjų šio baisaus užpuolimo metu šeimoms. Man buvo malonu išgirsti, kad amerikietis karo chirurgas, atkeliavęs į Lietuvą praeitą savaitgalį, sugebėjo prisidėti prie pastangų išgelbėti sužeistojo munitinės tarnautojo gyvybę.

Sovietų vadovybė, tame tarpe ir prezidentas Gorbachiovas, yra išreiškusi pasi-

ryžimą padėti Lietuvos vyriausybei tirti šį nusikaltimą ir patraukti nusikaltėlius atsakomybėn. Kaip aš jau esu teigęs, Baltijos šalyse sukurta padėtis, savaime vedanti prie prievartos, ir ši padėtis turi būti pakeista. Mes ir toliau spausime Sovietų vyriausybę, kad ji kontroliuotų savo pajėgų veiksmus Baltijos šalyse, aiškiai išreiškdami, kad galiausiai Maskva yra atsakinga už savo personalo veiksmus.

Mes taip pat ir toliau raginsime Sovietų vyriausybę pradėti geros valios derybas, – be jokių išankstinių sąlygų, su trijomis demokratiškai išrinktomis Pabaltijo vyriausybėmis. Paskutiniojo savo aukščiausio lygio susitikimo su prezidentu Gorbachiovu Maskvoje metu, aš išdėsciau šiuos klausimus prezidentui Gorbachiovui ir kitiems sovietų vadovams. Aš taip pat aiškiai išreiškiau, kad JAV teikia didelę reikšmę pažangai Pabaltijo išlaisvinimo procese, ir kad mes pastoviai remsime Baltijos šalis. (LIC)

A t n a u j i n d a m i prenumeratą ir kitomis progomis Dirvai aukojo:

Bernotas B. Cleveland	5.00
Čekanauskas V. Westlake V...	5.00
Kavaliūnas A. Cleveland	5.00
Kumpis I., Miami	15.00
Ramonis V., Richmond H.	5.00
Misiūnas A. Gulfport	20.00
Steponis B. Seven Hills	20.00
Povilaitienė J. Omaha	10.00
Bludzius S., Southfield	25.00
Budzinauskas A. Waterbury	5.00
Idzelis H. Cleveland	5.00
Macevičius M., Chicago	5.00
Paziūra A. Aguora Oak	25.00
Bučas G. Cleveland	5.00
Jakštas W.T. Lakewood	10.00
Bartkus P., Richmond H.	5.00
Bulotienė E., Detroit	5.00
Knistautas S., Cleveland	5.00
Liaubienė D., Wadsworth	10.00
Mitinas O., Fremont C.	15.00
Skirmantas S., Santa Monica	5.00
Žemeckas K. Indianapolis	15.00
Kukučionis A., Tinley P.	10.00
Židžiūnas V., Centerville	10.00

Visiems aukotojams...
nuoširdžiai dėkojame

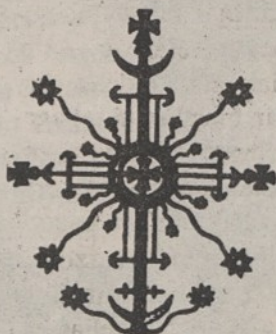
SIUNTINIUS PRISTATOME Į NAMUS LIETUVOJE.

Rūbai, maistas, vaistai – kiekiai neriboti. MUITO NĖRA. Iš kitų miestų savo daiktus siųskite mums paštu arba UPS. Romas Pukštys, TRANSPAK, 2638 W 69th St., Chicago, IL 60629 312-436-7772

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

Mosėdžio Akmenų muziejuje

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE
FUNERAL HOME

Marquette Funeral Home
2533 West 71st Street
Chicago, Illinois 60629
1-(312)-476-2345

Hills Funeral Home
10201 South Roberts Road
Palos Hills, Illinois 60465
708-430-4455

Visus laidotuvių namus galite pasiekti
skambindami 1-(312)-476-2345

ANTHONY B. PETKUS
DONALD A. PETKUS

Petkus Funeral Home
1410 South 50th Avenue
Cicero, Illinois 60650
708-863-2108

Petkus-Butkus Funeral Home
1446 South 50th Avenue
Cicero, Illinois 60650
708-652-1003

DONALD M. PETKUS
LAWRENCE C. GASUNAS

SAULĖS DĖMĖS

Dr. A. Čepulis

Šiandien daug kalbama apie saulės spindulių poveikio stiprėjimą ir ozono sluoksnio mažėjimą Žemės atmosferoje. Žmonės dar neseniai džiaugėsi tamsia, saulėje nudegusia oda. Tada kaitinimasis saulėtam paplūdimy buvo madoj ir daugumas, ypač jaunimo, to siekė. Jei kas grįždavo po atostogų su balta oda, kildavo klausimas ar sirgai, ar tik visą laiką lijo.

Po kiek metų pastebėta, kad saulės "garbintojų" oda smarkiai linko į raukšles. Kai saulės negavusių oda, peržengus 40 metų ribą dar buvo gana lygi, saulėj įdegusi oda raukšlėjosi, nežiūrind naudojimo įvairių, beveik garantuotų kremų. Žinoma, tai galima užtaisyti chirurgiškai būdu, tempiant veido odą ir lyginant raukšles. Retai, bet po antro ar trečio tokio tempimo, oda nuo saulės praradus savo elastingumą, atrodydavo lyg be išraiškos, be šypsno, ar pykčio.

Gydytojai kartais pastebėdavo ne tik raukšles, bet ir odos vėžį. Dažniausia tai yra mažos, plokščios žaizdelės, kurios neužgyja ir gydomos. Odos vėžys (Basal Cell Carcinoma) dažniausia atsiranda ant veido, kiek rečiau ant nugaros ar krūtinės. Šis vėžys, palyginamai, lengvai gydomas chirurginiu, kartais cheminiu arba net, ypač seniau, švitininant Rentgeno spinduliais.

Daug piktesnis irgi dažniausiai saulės ultravioletinių spindulių sukeltas auglys, yra Melanoma. Žodis yra daug kam girdėtas, bet jo reikšmė ne visiems yra žinoma. Amerikoje Melanoma yra antroji vietoj kaip mirties priežastis vyrams nuo 15 iki 35 metų. Naujoje Zelandijoje mirtingumas nuo Melanomos tarp jaunų vyrų ir moterų yra pirmoji vietoj. Tarp gimusių 1935 metais tik vienas iš 1500 turėjo Melanomą. Dabar jau skaičiuojama, kad vienas iš 105 gimusių 1991 metais gali būti paliestas šios ligos.

Melanoma paliečia dažniausia jaunesnius vyrus ir moteris, mažiems vaikams tai atsirtinka labai retai. Greičiausia, kad saulės spinduliai per pirmus 15 ar 20 metų kai kurioj odos odos sukelti Melanomą. Tai dažniausiai būna šviesiaplaukiams, raudonplaukiams ir mėlynakiems. Pasirodo, kad vaikai, kurie yra turėję pakartotinai puslėtą saulės nudegimą yra daugiau linkę į Melanomą. Australai mokslinei atrado, kad moterys, nešiojusios bikini ar dar mažesnius maudymosi kostiumus, turėjo 13 kartų daugiau Melanomų negu tos, kurių nugaros buvo apdengtos.

Nors saulė tai ne vienintelė Melanomos priežastis, bet, be abejo, pati svarbiausia, ypač mažėjant žemės ozono kiekiui ir stiprėjant

ultravioletinių saulės spindulių poveikiui. Daugumą iš mūsų stebina, kad saulės spinduliai pasidarė toki pikti. Daug žmonių yra dirbusių lauke visa savo gyvenimą ir tik retas kuris yra odos vėžį matęs jau nekalbant apie Melanomą. Tik nepaprastas ligos atveju padažnėjimas per pastaruosius 50 metų veikia įtikinančiai.

Genetinis palinkimas yra reta priežastis kai kuriose šeimose.

Ką gali žmogus daryti, kad išvengtų Melanomos atsiradimo, kaip atpažinti ir ką daryti radus įtartiną odos dėmę? Reikia pastebėti, kad suaugę žmonės dažnai nuo vaikystės nešioja įvairiaspalves dėmeles, kurios nesikeičia ir kurios yra nepavojingos. Melanoma yra dažniausia asimetriška, nelygiais kraštais, tamsios spalvos, su įvairiais šviesesniais atspalviais. Dažnai atrodo kaip juodo rašalo lašas, nukritęs ant baltos odos. Gydytojas gali patarti ar verta mažą dalelę išimti ir patikrinti po mikroskopu. Galutinė diagnozė yra nustatoma tik mikroskopo pagalba.

Jau yra pakankamai duomenų, kad saulės ultravioletiniai spinduliai gali smarkiai sužaloti žmogaus odą ir jų reikia vengti. Nėra abejonės, kad kai kurie saulės spindulių "garbintojai" turintys patamsintą odą rizikuoja gauti Melanomą jaunystėje, o senatvėje greičiau praranda odos elastingumą ir atsiranda raukšlės ar odos vėžys.

American Cancer Society sukūrė programą vaikams nuo vaikų darželio iki trečio skyriaus, kur vaikams norima įsamontinti saulės spindulių pavojų ir išmokyti apsisaugoti. Deginimasis saulėje, turbūt, nebebus madingas. Per pastaruosius kelis metus industrija ištobulino nuo saulės spindulių apsaugojančius įvairius kremus, kurie ne tik padeda išvengti skausmingo odos nudegimo, bet ir vėlesnio vėžio. Panašiai veikia didelės skrybėlės ir marškiniai. Pagaliau ir tiems, kurie yra įsitikinę, kad jiems saulė nekenkia, apdairumas yra patartinas. Bet kokia žaizdelė, ypač ant veido, krūtinės ar nugaros, kuri per kelias savaites negyja arba užgyja ir vėl atsiranda arba bet kur ant kūno greitai auganti ir spalvą keičianti dėmė turi būti parodyta gydytojui.

Odos vėžys paprastai yra gydomas be sunkumų ir sėkmingai. Anksti išoperuota Melanoma labai retai pasikartoja. Pavėluotas gydymas pasidaro labai sunkus ir dažnai nesėkmingas.

Tiems kurie mėgsta sau-

NEW YORKAS VASARAI PRASIDĖJUS

Neįprasta pavasario ir vasaros kaitra niujorkiečius gerokai vargino. Todėl ir lietuviškoji veikla kiek sulėtėjo. O ir žmonės, kad nors kiek atvėstų, vieni išvažiavo atostogų, o kiti pasuko Tėvynės link.

LIETUVIŠKOJI RADIO VALANDA

Šiais metais savo sibaiginę veiklos sukaktį atšventė, lietuviška radijo laida "Laisvės žibūrys". Jis šviečia New Yorko visuomenei naujausiomis vietinėmis ir iš Lietuvos žiniomis, kita informacija, muzika. Neseniai per "Laisvės žibūrį" girdėjome įdomiai paruoštą A. Čechovo dramos "Dėdė Vania" ir vaidinimo apžvalgą. Šią dramą New Yorke, Joyce teatre, vaidino Lietuvos jaunimo teatro aktoriai. Apžvalgą paruošė ir ją skaitė teatro kritikas Jonas Kiznis.

ATSIŠVEIKINOME

Algirdas ir Danutė Šilbajoriai, ilgą laiką išgyvenę New Yorke, išėjo į pensiją ir išsikelia gyventi į Floridą.

Algirdo Šilbajorio New Yorkas labai pasiges, nes jis čia buvo labai reikalingas. Jo veikla šakota: Algirdas yra vienas iš Kasos direktorių, Kultūros Židinio valdybos narys, Vysk. P. Baltakio informacinio leidinio redaktorius, aktyvus LB, Tautos Fondo ir Atletų klubo narys. Jis nevengė jokios lietuviškos veiklos Algirdas ir nuoširdžiai dirbo. Nesveikimas ir spaudai: rašiniai dažnai spausdinami Darbininke ir kt. Su A. ir D. Šilbajoriais, atsisveikinimas įvyko sekmadienį, liepos 14 d., Kultūros Židinyje.

Atsisveikinimą rengė, net 11 organizacijų, klubų ir kt. atstovų komitetas.

NELAIMĖ

Liepos 12 d., netoli savo namų, Woodhaven, NY, Teodorą PENIKIENĘ sunkiai sužeidė automobilis. T. Penikienė, nuvežta į ligoninę greit mirė.

Teodora Penikienė buvo uoli LMK Federacijos New Yorko klubo narė.

p.palys

SPORTININKAMS

1991 m. ŠALFASS-gos VARŽYBŲ KALENDORIUS – II DALIS

Pateikiame likusių šių metų oficialių ŠALFAS-gos varžybų kalendorių. Šių varžybų smulkesnės informacijos bus pranešamos sporto klubams bei trumpai skelbiamos spaudoje.

1991 m. ŠALFASS-gos 3-Pitch Softbobo pirmenybės įvyks 1991 m. rugpj. 24-25 d.d., Wasaga Beach, Ont. Rengia – Toronto LSK Jungtis. Varžybų reikalais kreiptis: Audra Danaitytė, 425 Mill Rd. # 10, Etobicoke, Ont. M9C 1Z2. Telef. (416)-626-8994 namų; (416)-252-4659 darbo.

1991 m. ŠALFASS-gos Individualios ir Tarpmiestinės Golfo Pirmenybės įvyks 1991 m. rugpj. 31 – rugs. 1 d.d., Clevelande, Ohio. Vykdo Clevelando Lietuvių Golfo Klubas. Kontaktams: Algis Nagevičius, 7702 W. Pleasant Valley Rd., Parma, Oh 44130. Tel. (216)-845-4954.

1991 m. Š. Amerikos Pabaltiečių ir Lietuvių Lengvosios Atletikos Pirmenybės numatomos 1991 m. rugs. 14-15 d.d., Clevelande, Ohio. Vykdo Clevelando LSK Žaibas. Lietuvių pirmenybės bus išvestos iš pabaltiečių. Varžybų reikalais kreiptis: Algirdas Bielskus, 3000 Hadden Rd., Euclid, OH 44117. Tel. (216)-486-0889.

1991 m. Š. Amerikos Pabaltiečių ir Lietuvių Šaudymo Pirmenybės vyks tris rugsėjo šeštadienius:

lėtus vandenį ar kalnus, sakyčiau, džiaukitės, tik atsiminkite, kad ultravioletiniai spinduliai gali būti pavojingi ir imkitės apsisaugojimo priemonių.

a) Rugsėjo 14 d. – šaudymais medžiokliniais šautuvais varžybos (Trap Shooting) vyks Hamiltono LMŽK "Giedraitis" šaudykloje. Vykdo lietuviai. Lietuvių pirmenybės bus iš pabaltiečių arba vykdomos atskirai, rugsėjo 15 d., sekmadienį, ten pat.

b) Rugsėjo 21 d. – smulkus (22) kalibro šautuvų pirmenybės vyks taipogi LMŽK "Giedraitis" šaudykloje. Vykdo lietuviai. Lietuvių pirmenybės bus išvestos iš pabaltiečių.

c) Rugsėjo 28 d. – Pistoletų pirmenybės, latvių šaudykloje "Berzaine". Vykdo lietuviai. Lietuvių pirmenybės išvedamos iš pabaltiečių.

Visais šaudymo varžybų reikalais kreiptis į ŠALFASS-gos šaudymo vadovą: Balys Savickas, 340 Dixon Rd. #2004, Weston, Ont. M9R 1T1. Telef. (416)-244-2267.

1991 m. Š. Amerikos Pabaltiečių ir Lietuvių Plaukimo Pirmenybės numatomos 1991 m. lapkričio mėnesį, Toronte, Ont. Tiksliai data dar nenustatyta. Vykdo estai. Lietuvių pirmenybės bus išvestos iš pabaltiečių.

Aukščiau minėtos varžybos apima tik ŠALFASS-gos ir Pabaltiečių Sporto Federacijos metines pirmenybes. Apygardinės pirmenybės bei atskirų klubų surengtos įvairios kvietinės varžybos šiame sąraše neįrašytos.

Gali būti, kad varžybų kalendorius dar bus papildytas pabaltiečių krepšinio bei tinklinio varžybomis. Apie kalendoriaus papildymus bei pakeitimus pranešime.

ŠALFASS-gos CENTRO VALDYBA

DOOR TO DOOR
PARCEL SERVICE TO

UKRAINE - LITHUANIA - LATVIA - ESTONIA
BYELORUSSIA - MOLDAVIA - CRIMEA
LENINGRAD, MOSCOW

• Money • We send parcels with used and new clothing
• Car sales • minimum 5kg or 12lbs. NO MAXIMUM LIMIT.
• Flower delivery • Standard food parcels • regular and express

BY: **INTERPOSTMIR CO.**
1055 Broadway, Buffalo, N.Y. 14212
Tel. (716) 894-9880

BIG SUMMER SPECIAL LOWEST PRICES

4 weeks SHORTEST WAITING PERIOD

You can send **VOLGA** or **LADA** to your family in:

LITHUANIA - UKRAINE - LATVIA
ESTONIA - MOSCOW
LENINGRAD - MOLDAVIA
CRIMEA - BYELORUSSIA

INTERPOSTMIR CO.

ATSISVEIKINANT SU VLADU PAŽIŪRA

Los Angeles lietuviai ir vėl gedule – Amžinybėn išlydėjome vieną iš geriausiai šinomų, labiausiai mėgiamų, daugiausiai padėkos nusipelnusių, ilgiausiai ir ištvermingiausiai lietuvių bės, šalpos ir jaunimo reikams dirbusių mūsų kolonijos gyventojų –

A.A. VLADĄ PAŽIŪRĄ.

I Rožinį penktadienio vakarą ir į laidotuves šeštadienį, liepos 26-tą, be daugybės velionio draugų, bendraminčių ir drauge dirbusių įvairiose organizacijose, susirinko net keturios kartos buvusių A.A. Pažiūros mokinių. Prie karsto garbės sargybą ėjo buvę mokiniai, skautai, šauliai. Gedulingas Mišias atnašavo parapijos klebonas kun. dr. Algirdas Olšauskas, asistuojant prel. dr. Vincentui Bartuškai. Skaitymus skaitė seserėčia Vida Čekanauskaitė – Žukienė.

Neužmatomai didžiulė vilkstinė automobilių velionį lydėjo iš Šv. Kazimiero bažnyčios į Forest Lawn kapinių lietuvių skyrių amžinam poilsiui tarpe daugelio senų, mielių pažįstamų. Laidotuvėse dalyvavo ir prie karsto atsisveikinimo kalbą pasakė iš Čikagos į laidotuves atskridusi BALFo Centro Valdybos pirmininkė Marija Rudienė. Kapinėse žodį tarė Šeštadieninės lituanistinės mokyklos vardu Marytė Sandanavičiūtė – Newsom, buvusių mokinių vardu Gailė Radvelytė, o skautų – Eugenijus Vilkas. Sugiedota "Marija, Marija" ir Lietuvos Himnas.

Po laidotuvių apeigų, velionio žmonos Alfios pakviesti, laidotuvių dalyviai susirinko parapijos salėn pietums, kur dar visa eilė kalbėtojų jautriai ir su pagarba minėjo A.A. Vladą Pažiūrą, reiškė užuojautą jo gyvenimo draugei Alfai bei Čekanauskų ir Budriūnų šeimoms. BALFo Los Angeles skyriaus vardu kalbėjo Rimtautas Dabšys, Ateitininkų – Raimonda Kontrimienė, Birutėčių – Danguolė Navickienė, kaimynų ir draugų vardu – Gražina Raibienė, Radijo klubo –

Vytautas Šeštokas, tautinių šokių grupės Spindulys vardu – Danguolė Varnienė, Ignas Medziukas – Žurnalistų s-gos vardu, Skautininkų ramovė ir senų bičiulių vardu – Mykolas Naujokaitis, Akademikų skautų sąjūdžio – Gediminas Leškys, Filisterių – Milda Mikėnienė, LB Los Angeles apylinkės – Edmundas Kulikauskas, šeimos ir artimųjų vardu kons. Vytautas Čekanauskas.

A.A. Vlado Pažiūros atminimui įamžinti laidotuvių dalyviai suaukojo BALFui, Tautos Fondui ir kitoms lietuvių organizacijoms virš dviejų tūkstančių dolerių.

Rūta Sakienė

A.a. Vladas Pažiūra

KONSULO VYTAUTO ČEKANAUSKO GEDULINGA KALBA

PAŽIŪRA, Vladas, sūnus Prano ir Gracildos, ekonomistas-mokytojas, augo gausioje devynių vaikų šeimoje. Gimė 1912 m. spalio 1 d. Parijos vienkiemyje, Ukmergės apskrityje – Lietuvoje.

1938-39 metais atliko karinę prievolę Karo mokykloje.

I Jungtines Amerikos Valstybes atvyko 1949 m. ir apsigyveno Los Angeles, California. Nedaug gal būtų kam yra žinoma, bet A.A. Vladas tuojau įsijungė į parapijos chorą. Už tai ir jo namuose lietuviška daina buvo visuomet mielas svečias, kur ne vieną kartą susirinkę draugai ir kaimynai, išdainuodavo bent po vieną posmelį kiekvienos dainos iš jo turimų dainorėlių.

Kitais, t.y. 1950 metais, jis įsijungė ir į sekmadieninę mokyklą. Net 13 metų (nuo 1972 metų) buvo taip vadinamos šeštadieninės mokyklos vedėju – direktorium.

1951 metais jam kilo mintis įsteigti aukštesniuosius lituanistinius kursus. Jis buvo jų vadovu. Pirmieji kursantai gavę diplomus buvo Rimas Dabšys, A. Korakaitė – Sutkuvienė, Dalia Karaliūtė ir Julius Raulinaitis.

Tais pačiais metais jo iniciatyva yra įsteigiami

skautų ir skaučių vienetai – jis pats į skautų organizaciją įstojo dar 1920 metais.

1953 metais veda Alfonso Budriūnaitę ir su ja kartu, vienas kitą papildydami, įsijungia visomis jėgomis į vietinį lietuvišką gyvenimą. Šiai porai tetrūko tik kelių valandų sulaukti 38 metų vedybinės sukakties, kai negailestinga mirtis pašaukė jį iš gyvųjų tarpo.

1971 metais lietuviškoje šeštadieninėje mokykloje jis paskelbia konkursą – "KALBĖKIME LIETUVIŠKAI"

1972 metais suorganizuoja mokytojų kursus, kuriuos po dviejų metų baigia pirmieji šeši mokiniai.

Dalyvavo A.A. Vladas ir įvairiose organizacinėje veikloje: ALT'e, VLIK'e, Lietuvių bendruomenėje, kredito kooperatyve. 1973 metais buvo išrinktas atstovu į Pasaulio Lietuvių bendruomenės seimą Washington, DC. Tačiau ilgiausiai išbuvo BALF'e.

Beveik prieš 2 metus, šioje salėje, švenčiant BALFo Los Angeles skyriaus 45 metų sukaktį, jautri A.A. Vlado Pažiūros širdis, smarkiu smūgiu priminė šiam geraširdžiui lietuviui apie žmogaus kūno silpnumą. Savo prieškalėdiniame laiške, adresuotame "Malonūs parapijiečiai...", A.A. Vladas taip rašė: "Pirmą kartą per 40 metų, aš kreipiuosi į Jus neprašydamas aukų BALF'ui, bet tik nuoširdžių maldų man. ... Tikiuosi su Dievo malone ir Jūsų maldomis grįžti į parapijos gyvenimą. Ačiū visiems, kurie rėmėte ir remiate balfinę veiklą... Iki pasimatymo... Su meile, Vladas Pažiūra".

Deja, jo laukiamas pasi-

matymas, bent šioje vargo ir ašarų perpildytoje žemėje, neišsipildė. Palikome mes jį šiandien ilsėtis tarp kitų brolių ir sesių lietuvių ten, iš kur niekas jau negrįžta. Tačiau jo atminimas ilgai dar liks mūsų tarpe, nes kilniais darbais save įamžino šio gražiojo Amerikos pakraščio lietuviškame gyvenime.

Jo šūkis "kalbėkime lietuviškai" rado palankią dirvą. Ir vakar jo numylėtas jaunimas, paskutinį kartą reikšdamas pagarbą savo buviam mokytojui ir broliui skautui, atsiliepė į tą didelį velionio troškimą pažadu – įnašu vainiką perjuosusiame kaspine, sakydami: "Kalbėsime lietuviškai!". Neveltui velionies veide tartum matėsi pasitenkinimo šypsni, jog ilgų metų darbas jau duoda vaisių, kad jo pasėtas grūdą jau stipriai prigijo šioje lietuviškoje tvirtovėje.

Karo audrų blaškomas, A.A. Vladas, kaip ir tūkstančiai kitų lietuvių, priverstas palikti savo gimtąjį kraštą, tėvus, brolius ir seseris. Likusi šeima labai nukentėjo nuo bolševikinio okupanto: Sibiro tremtyje mirė tėvas, kurio palaikai tik prieš du metus buvo amžinam poilsiui parvežti į tėviškę, trys seserys, praradusios sveikatą, grįžo iš Sibiro tremties. Ilgai dar jos vargo, kol pagaliau brolio geradarė širdis ir ranka pasiekė jas. Deja, jo didžiausias noras grįžti į tėvynę taip ir neišsipildė, išskyrus tik naujausios technikos – vaizdajuosčių dėka. Gi ankstyvoje šių metų pradžioje žinia apie vienos sesutės mirtį dar daugiau prislėgė A.A. Vlado, jau ir taip suvargintą, širdį.

Būdamas visa širdimi skautas ir pašventęs savo gyvenimą DIEVUI, TĖVY-

NEI IR ARTIMUI, jis tai sąžiningai vykdė iki paskutinės savo gyvenimo dienos. Jis buvo tvirtai įsitikinęs, kad tik jo ir kitų geradarių maldos išlaikė jį gyvą tuos paskutinius du metus, už ką jis Dievui buvo visuomet dėkingas.

Tėvynės rūpesčiai slėgė jį tiek pat, kiek ir visus kitus prispaudą kenčiančius jos vaikus. Tad dirbo, kiek galėjo politinėje mūsų veikloje, niekuomet neatsisakydamas parašyti laišką ar pareikšti savo nuomonę kaip savam taip ir svetimam.

Bet didžiausią darbą jis atliko gelbėdamas savo artimą, lietuvi – Sibiro tremtinį ar politinį kalinį, reikalingą pagalbos. Per 45 metus A.A. Vladas aktyviai dalyvauja BALFo veikloje ir, padedamas savo mylimos žmonos, visu kūnu ir dvasia įsijungė į šį pagalbos artimam darbą. Savo laiku paklaustas spaudos darbuotojo apie BALFo skyriaus veiklą, rūpesčius ir darbus, A.A. Vladas, tarp kitko, taip išsireiškė: "...vienintelė tam ne dėkingam darbui paguoda ir atpildas yra tai, kad, ačiū Dievui, prašau ne sau, o kitam, kuris neturi galimybės pats ateiti ir paprašyti. Tai ir yra artimo meilės darbas, kurį ne visi mato ir įvertina."

Tikiu, kad visi, kurie pažinojo bei dirbo kartu su A.A. Vladu prisimins jį su meile ir pagarba, kaip taurų lietuvi, nesvyruojantį savo įsitikinimuose, ir visuomet dosnų visiems kilniems reikalams.

Tegul Dievas suteikia jam amžino džiaugsmo atpildą savo karalijoje, nes tokio A.A. Vladas nupelnė triūsdamas šioje žemelėje.

Palaidotas Forest Lawn kapinėse, Glendale, California.

ROMAS PUKŠTYS VĖL VYKSTA Į LIETUVĄ rugsėjo mėn. **PERVEDAMI DOLERIAI, PALIKIMAI.** Priima užsakymus **AUTOMOBILIAMS.** Atsiskaityti iki rugsėjo 10 d.

TRANSPAK,
2638 W. 69th St.,
Chicago, IL 60629,
1-312-436-7772.

55 SVARUS MAISTO PRODUKTŲ pristatome į namus **LIETUVOJE:** mėsa, olandiškas sūris, šprotai, aliejus, kondensuotas pienas, cukrus, miltai, ryžiai, kruopos, kava, arbata, prieskoniniai, \$95. **MĖSOS GAMINIAI** aukščiausios kokybės: Panevežio filė, žemaičių dešra, sprandinė, medžioklinės dešrelės, servilatas, 22 svarai, \$95. Mažesnis siuntinys \$65.

TRANSPAK, 2638 W. 69TH ST., CHICAGO, IL 60629, 312-436-7772

KARGO Į LIETUVĄ!

Drabužiai, maistas, vaistai
MUITO NĖRA, KIEKIS NERIBOTAS
Pristatome į namus pigiausiomis kainomis.
Siuntinius mums siųskite paštu arba UPS.
RŪKYTOS MĖSOS GAMINIAI
su pristatymu į namus 22 svarai – tik \$ 80
ATLANTA IMPORT – EXPORT
2719 W. 71 th St. Chicago Il. 60629
(312) 434-2121

(24-32)

Iš Lietuvos gaunamų laikraščių MARGUMYNAI

* Kas žino, kieno sukurtas ketureilis "O skambink per amžius / Vaikams Lietuvos: / Tas laisvės nevertas, / Kas regina jos" įrašytas Amerikos lietuvių 1919 metais padovanotame Laisvės varpe? Jį sukūrė ne garsus poetas, o garsus diplomatas ir visuomenės veikėjas Bronius Kazys Balutis (1879-1967) gimęs Seirijuose, o miręs Londone.

* Ignalinos rajone pasienio tarnyba sulaukė LKP CK priklausančių automobilių, bandžiusių nelegaliai išvežti iš Lietuvos 7,5 tonos aukščiausios kokybės popieriaus. Manoma, kad šis popierius pavogtas iš užbrobtų Spaudos rūmų. Įvykį tiria prokuratūra.

* Būdavo metų, kai į milicijos mokyklą stodavo tik 50 studentų – dabar į Policijos akademiją ateina apie 500 studentų. Konkursai, iš tiesų, nemaži. Šiemet pirmą kartą įstojo ir keliasdešimt merginų – pasakoja LR policijos akademijos rektorius Alvydas Pumputis.

* Dusetų pagalbinės mokyklos – internato direktorė V. Lisauskienė asmeniniams reikalams iššvaistė našlaičiams ir likusiems be tėvų globos vaikams skirtus pinigus. Prie to prisidėjo ir kiti šios mokyklos mokytojai ir tarnautojai.

* Rugpjūčio 3 dieną Ariogaloje vyko visos Lietuvos partizanų, politinių kalinių, tremtinių ir priverstinių emigrantų šeimų susitikimas.

* Kaune, "Lietuvos" viešbutyje, pritaikius raktus, vėl apvogtas JAV piliėtis.

* Vilniuje atkurta prieš karą veikusi Kalinių globos draugija. Ji rūpinsis kalinių, jų šeimų narių teisių gynimu, švietimu, labdara, steigs prieglaudą, amatų mokyklą ir pan.

"Lietuvos aidas"

* Lietuvos Respublikos AT Pirmininkas V. Landsbergis

rugpjūčio 1 d. pasirašė nutarimą, kuriame sakoma" ...Pavesti Vilniaus miesto Tarybai įamžinti KGB aukų atminimą, įrengiant pastatą, esančio Vilniuje, Gedimino pr. 40, sienoje atitinkamo turinio paminklinę lentą. 2) Pareikalauti iš TSRS KGB atiduoti Lietuvos Respublikos archyvuvi visą medžiagą, apimančią minėtos organizacijos veiklą, susijusia su Lietuva 1940 – 1990 metais..."

* Armėnijoje "Gorbačiovo degtinė" kainuoja 900 rb.
* Kaliningradiečiai norėtų pakeisti šio miesto pavadinimą. Jiems nepatinka ir Kionigsbergo pavadinimas. Siūlo mas Kantogradas, čia mirusio ir palaidoto filosofo į. Kanto atminimui.
* Biznio inkubatorius – taip vadinsis biznierių mokymo ir ugdymo centras, kurį Vilniuje greitu laiku atidarys Baltijos šalių menedžmento fondas. Inkubatoriaus steigimą finansuoja JAV biznierių mokymo centrai.

* 29 valstybinės įmonės bus privatizuojamos Vilniuje rugsėjo mėnesį. 17 iš jų bus parduodamos aukcionuose, 12 – viešo akcijų pasirašymo būdu.

Japonijos elektrotechnikos kompanija "Tokyo Denrioku" nusprendė padidinti Ignalinos AE saugumą.

"Vilniaus laikraštis"

* Kauniečiai, Afganistano karo dalyviai, susitiko su amerikiečių psichologu, Vietnamo karo, veteranu James Otto.

"Kauno tiesa"

* Lietuvos Respublikos vyriausybė Kauno arkivyskupijai grąžino šv. Mykolo (Igulos) bažnyčios pastatą Kaune.

* Šiemet vėl pasirodė pasiutligės židiniai Lietuvoje. Užfiksuotas ir retesnis atvejis – pasiutligę sergąs vilkas.

* Pirmasis aukcionas Klaipėdos rajone bus rugpjūčio 18 dieną. "Po plaktuku" atsidurs Vieviržėnų buitinių paslaugų paviljonas ir Gargzu pirtis.

"Lietuvos aidas"

* Pasaulio budistų vadovas Dalailama ketina aplankyti Lietuvą.

"Lietuvos aidas"

• DIRVA • 1991 m. rugpjūčio 22 d. •

9 psl.

* Šiemet vėl pasirodė pasiutligės židiniai Lietuvoje. Užfiksuotas ir retesnis atvejis – pasiutligę sergąs vilkas.

* Vilniaus miesto savivaldybė už gatvių kasinėjimą (kanalizacijos tiesimo, statybų ar remonto ir kt. atvejais) nustatytas mokestis. Šios priemonės tikslas – sumažinti statybų ir remonto darbų laiką.

"Vakarinės naujienos"

* XV-ojo a. italų dailininko Filippo Lippi drobė "Dievinimas miške" pavogta iš Kauno gyventotojo buto. Pasauliniuose kataloguose šis darbas buvo įverti 100 tūkst. dolerių.

* Jo Eminencija kardinolas V. Sladkevičius patenkino Kauno darbininkų sąjungos prašymą Vytauto Didžiojo bažnyčios rektorių R. Mikutavičių paskirti šios organizacijos kapelionu.

"Kauno tiesa"

Parengė Vitalius Zakauskas.

LIETUVIŲ FONDAS / LITHUANIAN FOUNDATION, INC.

3001 W. 59th Street • Chicago, IL 60629 • (312) 471-3900

Santrumpos: atm.įn.=atminimo įrašas, pavardė po dvitaškio=aukotojas, įm.=įmokejo, asm.=asmuo, suma po pavardės= įrašų iš viso.

1991 m. gegužės mėn.

1 X \$12	Bobelis dr. Kazys, \$1,012.
1 X \$20	Kanapinskas Alvydas atm.įn., \$20.
3 X \$25	Naujokas Justinas atm.įn.: Uksienė Marcelė, \$550; Puniška Gabriellius atm.įn.: įm. 2 asm., \$25; Žuvusiems 1991 m. sausio 13 d. Vilniuje atm.įn.: Janušaitis Jurgis, \$25.
1 X \$30	Dimas Kostas atm.įn.: įm. 2 asm., \$30.
6 X \$50	Augustaitis Jurgis atm.įn.: Byrne Donald ir Ann, \$460; Čekanauskas kons. Vytautas ir Janina, \$360; Lukas Jonas ir Barbara, \$800; Nemickas Romualdas atm.: Medical Staff, Ill. Masonic Medical Center, \$3,135; Pocius Stasys atm.įn.: Pocienė A., \$100.
1 X \$64	Kasperaitis Jonas ir Ona atm.įn.: įm. "co-workers", \$334.
39 X \$100	Akiračiai/Horizons Foundation, Inc., \$100; Baltic News Service, \$100; Bradley Russell ir Aldona, \$1,100; Brinkis dr. George Z., \$1,400; Bureikaitė Rita Daiva, \$400; Čyvas kun. Matas, \$2,800; Daugėla Stasys ir Ona, \$1,300; Dautartas Leonas atm.įn.: Dautartas Algimantas, \$100; Deveikis Stasys (miręs) ir Ona, \$1,405; Dobrovolskis Stasys, \$100; Dovydaitis Vincas ir Ema, \$1,100; Eitkinas inž. Vytautas atm.įn.: Jančiauskas D. ir P. \$25, Jančiauskas P. ir S., \$25 ir 4 kt. asm., \$100; Hurtig Lydia, \$100; Jasiulonytė-Kalušienienė atm.įn.: Jasiulonis Vladas, \$200; Jodelė Julius ir Ingrida, \$700; Juknevičius Gintaras, \$100; Jurkstas Laura E., \$100; Kontrimas Ričardas ir Raimonda, \$1,650; Korius Zdislovas ir Stasė, \$825; Kulkauskas Edmundas ir Rūta, \$300; Lemberas Pranas atm.įn.: Lemberas Monika, \$1,800; Lemberas Vitalis ir Danutė, \$810; Liutermoza pulk. Albertas atm.įn.: Liutermozienė Ona, \$2,100; Mačiulis Apolonijs, \$100; Mikalonis Vincas, \$100; Nasvytis dr. Motiejus ir Salomėja atm.įn.: Gudauskienė Giedra, \$200; Nausėdaitė Natalija, \$100; Oksas Leonas (miręs) ir Izabelė, \$1,700; Pažiūra Vladas ir Alfonsa, \$900; Polikaitis Antanas ir Dailė, \$910; Raulinaitis Julius ir Irena, \$600; Selukas Bronius ir Angelė, \$625; Semėnienė Stasė, \$100; Shepetys Stanley ir Janina, \$100; Šlapelis Jurgis atm.įn.: Sirutienė Gražutė, \$300; Šlapšienė Marija atm.įn.: Galdikas Antanas ir Filomena, \$200; Trečiokas Vytautas ir Teresė, \$100; Uksas Jurgis ir Marcelė, \$2,400; Vidugiris Vytautas ir Elena, \$715.
1 X \$120	Sadauskas dr. Jurgis atm.įn.: Sadauskas J. Linas \$70, Garūnas Albinas ir Ona \$50; \$220.
2 X \$150	Kazlauskas Gasparas, \$650; Klimas Raimundas atm.įn.: Demarco Michael ir Renee \$50, Ozinskai Albina, Alvydas, Vida \$50, Mačys Ginis ir Dalia \$25, Wentz Margaret \$25, \$150.
5 X \$200	Balčiūnas Valerijonas atm.įn.: Balčiūnienė Elena, \$2,095; Daržinskis Stasys ir Ona, \$500; Gedgaudas Mindaugas ir Violeta, \$950; Kleiva Kazimieras atm.įn.: Bartkus Bronius \$50, Krasauskas Mečys ir Elena \$25, Vaškelis Aleksas ir Prima \$25 ir 8 kt. asm., \$200; Nelsas Romas ir Angelė, \$950.
1 X \$250	Remys dr. Edmundas ir Dalia, \$450.
2 X \$300	Digrys dr. Vytautas atm.įn., \$600; Mitkus Juozas ir Dana, \$700.
1 X \$400	Galdikas Antanas ir Filomena, \$1,800.
1 X \$500	Tonkūnas Mykolas atm.įn.: Rudaitis Teodoras ir Ritonė \$120, Kurkulis Albinas ir Dana \$50, Ročkuvienė Marija \$50, Draugelis Arūnas ir Irena \$25, Lesniauskas dr. Algis ir Teresė \$25, Meilienė Irena \$25, Rimkus Rimvydas ir Genė \$25, Raudonis Juozas ir Ginta \$25 ir 9 kt. asm., \$650.
1 X \$600	Kaciūskas Juozas ir Hilda, \$1,000.
1 X \$700	Birulis Nikolajus ir Lidija atm.įn.: Dolles Nina, \$1,591.15.
1 X \$1,000	Singleton Nijolė.
1 X \$1,965	Rutkauskas (Rutenis) Jonas atm.įn.: May Department Stores Co. \$500, Pavlik Mr. & Mrs. Ronald \$500, Farrell Mr. & Mrs. David \$250, Young Harvey \$200, May Design and Construction Co. \$150, Honig Lawrence \$100,

Strong John \$75, Dunham John \$50, Hays Thomas \$50, Long Mr. & Mrs. Alfred \$50 ir 2 kt. asm., \$2,085.

1 X \$12,985.10 Urbanavičiūtė Jadvyga, testamentinis palikimas, \$13,085.10.

1 X \$44,072.80 Ragelis Antanas, testamentinis palikimas, \$44,702.80.

I š viso \$68,843.90

1991 m. birželio mėn.

1 X \$10	Juodikis A., \$10.
7 X \$20	Balys Mečys ir Leokadija, \$320; Brazauskas Eduardas, \$20; Bridžius Andrius, \$120; Janavičius A., \$20; Karklius Benediktas ir Akvilė, \$420; Sabataitis dr. Gintautas, \$20; Stankaitis dr. Jonas, \$1,145.
1 X \$25	Numgaudas Vacys ir Olga, \$150.
3 X \$30	Šukys K.S., \$30; Tiškus Bronius atm.: įm. 2 asm., \$465; Vitkauskas Kazimieras atm.įn.: įm. 2 asm., \$30.
1 X \$40	Kasakaitis Jurgis, \$200.
3 X \$50	Balbatas Jonas, \$1,050; Dautartas Zigmas, \$150; Idzelis Henrikas ir Salomėja, \$300.
19 X \$100	Asanavičiūtė Loreta atm.įn.: Vainelkis Juozas, \$300; Bajerčius Antanas ir Michalina, \$100; Baltrušaitis Algimantas, Vytautė, Tomas ir Gabija, \$600; Brazaitis dr. Henrikas ir Tamara, \$1,125; Bublys Romualdas ir Ingrida, \$310; X, \$1,500; Čižikas Balys atm.įn.: Čižikaitė Bronė, \$2,400; Grigaliūnas Raimundas, \$400; Gruzdis Vitoldas ir Vanda, \$100; Kriščiukaitis Jonas atm.įn.: Kriščiukaitienė Marija, \$925; Lenkauskas dr. Edmundas ir Milda, \$2,100; Lilley Michael ir Virginia, \$100; Matas dr. Stepas ir dr. Giedrė, \$1,100; Mikonis Juozas ir Marija, \$3,100; Milašius Petras, \$11,100; Petrauskas Vytautas atm.įn.: Petrauskienė Regina, \$1,200; Seidel Gerhard ir Shereen, \$100; Skrinska dr. Juozas, \$1,600; Šonta dr. Juozas ir Teklė, \$1,100.
3 X \$200	Barmus Leonas, \$450; Radis Juozas atm.: Radis Thea, \$300; Žuvusiems 1991 m. sausio 13 d. Vilniuje atm.įn.: Rudaitienė Marcelė \$100, Vizgirda Vytautas \$100, \$225.
1 X \$300	Sapetka Kazimieras, \$12,165.
1 X \$330	Klimas Raimundas atm.įn.: Martyno Jankaus jūrų budžių įgula \$50, Kruze Peter \$50, Aukštuolis Rimas ir Vida \$30, Civrinskas Kęstutis ir Ingrida \$25, Stungys A. ir G. \$25 ir 14 kt. asm., \$480.
1 X \$370	Rutkauskas (Rutenis) Jonas atm.įn.: Battram Richard \$100, May Real Estate \$100, Zazulla Irwin & Fingleton Thomas \$100, Lay Henry \$50, Ambraziejus P. & J. \$20, \$2,435.
1 X \$440	Kašuba Antanas: 80-to gimtadienio proga įm. Ignatonienė dr. Lilija \$50, Janušaitis Jurgis ir Veronika \$50, Kašuba Jonas ir Lillian \$50, Kašuba Romualdas ir Elena \$50, Mažeika Vaclovas ir Vanda \$50, Mironaitė dr. Ona \$50, Valiukėnas Mečys ir Eleonora \$50, Jurkūnas Jonas ir Vincentina \$40, Jurcys Tadas ir Dagmara \$25, Kašubienė Ona \$25, \$2,440.
1 X \$2,010	Ivaškienė Ona atm.įn.: Bostono Tautinių Šokių Sambūris ir tėvai \$1,000, Ivaška Rymantas ir Dalia \$201, Lukavičius Povilas ir Elena \$84, Andrulis Jonas ir Salomėja \$50, Rasys Juozas ir Irena \$50, Čepas Gintaras ir Valė \$40, Dilba Vytautas ir Danutė \$40, Valatka Mary \$40, Štuopsis Jurgis \$30, Banaitis Bronius ir Birutė \$25, Ivaška Darius \$25, Kuodienė Bronė \$25, Kupčinskis Aldas ir Gita \$25, Mažiulis Antanas \$25, Paliulis Bronius \$25, Skudžinskienė Jadvyga \$25 ir 20 kt. asm., \$3,080.
1 X \$16,083.75	Zallys dr. Povilas, stipendijų fondas, \$16,083.75.
I š viso \$22,488.75	

Adolfas Armalis balandžio mėn. aukotojų sąraše įrašytas miręs; atsiprašome p. Armalį už klaidą, džiaugiamės, kad jis gyvas ir linkime sveikatos ir geriausios kloties.

Lietuvių Fondo pagrindinis kapitalas 1991.VI.30 pasiekė 5,338,304 dol. Gautomis palūkanomis parėmė lietuvišką švietimą, meną, kultūrą ir jaunimą 3,073,788 dol.

Palikimai sudaro svarbią Lietuvių Fondo dalį. Iš viso palikimais gauta 1,593,892 dol. Sudarykime testamentus ir bent dalį turto palikime Lietuvių Fondui. Testamente įrašykime šį tikslų pavadinimą:

"LITHUANIAN FOUNDATION, INC., A NOT-FOR-PROFIT TAX EXEMPT ILLINOIS CORPORATION, CHICAGO, IL."

Visi remkime Lietuvių Fondą nes gautomis palūkanomis remiama Lietuvybė.

KARTAIS REIKIA RIMTAI PAGALVOT

Vladas Vijeikis

Mudu su Florijonu pataikėme susitikti kaip tik tuo laiku, kai Kremliuje nepaprastai iškilmingoje salėje buvo pasirašinėjama sutartis. Vien tik lubose kaban- tis pašvietalas, liustra, sve- ria kelias tonas. Tokių net Baltieji rūmai Washingtone neturi. Gal todėl Bushas ge- rame apšvietime buvo labai geroje nuotaikoje. Mudų su Florijonu nepraleidome nei sekundės stebėdami televi- zijoje šį istorinį įvykį. Pe- rėjus į kitus įvykių, kurie mums nebuvo svarbūs, Flo- rijonas sako:

– Kas kiek metų tu keiti savo automobilį?

– Koks čia dar klausi- mas?

– O tu atsakyk. Iš to aš tau kai ką išnarpliosiu.

– Maždaug po dešimt metų automobilis pradeda čiaudėti. Tad imu galvoti apie naują arba bent gerai užlaikytą, padėvėtą. Bet reikia žiūrėti, kas jį turėjo – jeigu koks padauža jauno- lis, nepirk. Svarbu, kad bu- vęs savininkas mažai juo naudojosi. Sakysime, nuva- žiuodavo sekmadieniais į bažnyčią ar į kokį susirinki- mą.

– Nustok savo pamokas apie automobilį pirkimą. Norėjau tau pailustruoti Gorbačiovo ir Busho susita- rimą dėl atominių ginklų. Tik pasvarstyk, derybas pra- dėjo prieš devynis metus. Reiškia tos bombos jau pa- seno, taip kaip tavo automo- bilis. Jas tik išmesti. Dabar abu pasirašė sutartį, kad iš- mes jau niekam netikusias bombas.

Supratai? Štai, kur šuva pakastas. Jeigu tu atydziai pasvarstytum pasaulio isto- riją tai pamatytum, kaip po- litikieriai mus per amžius apgaudinėjo. Štai tau tikras

istorinis pergyvenimas.

Pabandžiau pertraukti Florijoną:

– Bet vis šioks toks žingsnelis į pasaulio taiką.

– Kokią taiką? – rinkte- lėjo Florijonas. – Bushas taip išimylėjęs Gorbačiova, kad jam viską atiduos. Mes čia, Amerikoje, pergyvena- me visokias bjaurias resesi- jas. Benamiai, bedarbiai, prasta medicinos pagalba, bankai krinta nusinešdami mūsų pinigėlius, kainos ky- la, taksai – nežmoniškai aukšti. O ką daro Bushas? Jis – Gorbačiova gelbsti. Tik pasirašant tą sutartį, septyni lietuviai žuvo nuo sovietinių kulų. Kažin ar jis net sužinojo. Apie Hus- seiną labai prastai atsiliepia. Mat, jis Kuveitą okupavo. O kaip apie Lietuvą? Su Husseinu jis nenori susitik- ti, bet su Gorbačiovu, kuris Pabaltijį okupavęs laiko, jis mielai susitinka puikių kan- deliabrų apšviestas, sutartis pasirašinėja. Nabašninkas Stalinas su Hitleriu sutartis pasirašinėjo: Lietuvą, Len- kiją dalinosi. Dabar Bushas su Gorbačiovu pasirašinėja. Ne į gerą.

– Florijonai, nejaugi tu manai, kad istorija pasika- rto ir Bushas su Gorbačiovu susimuš?

– Žinoma, kad mušis tik nei Bushas nei Gorbačio- vas, jų nei dvasios nebebus. O kas bus aš tau pasakysiu. Bushas pažadėjo Gorbačio- vui bilijonus. O kas tuos bilijonus duos? Mes. O jie sutirps, kaip sniegas pava- sarį. Ir niekas nežinos kur jie dingo. Tik prisimink antrojo pasaulinio karo įvy- kius. Amerika pylė bilijo- nus. O kur jie? Nei ačiū ne pasakė.

– Tai ką reikia daryti?

– Reikia daryti taip kaip

ATSIŪSTA PAMINĖTI

Vytautas KAROLIS. EPOCHŲ SIGNATŪROS. Chicago, Algimanto Mac- kaus knygų leidimo fondas, 1991 m., 213 psl.

"Pirmuosiuose penkio- se "Epochų signatūrų" sky- riuose galima išvystyti pro atskirų laikotarpių nagrinė- jimą bandantį prasiskverbti analitinį sąmoningumo pro- ceso aprašymo modelį. Šia- me modelyje išsiskiria pen- ki reikšmių ir veiksmų isto- rijos santykio aspektai: 1) ankstyvesnės ir vėlyvesnės simbolinės formos aprašy- mas; 2) tų formų lokalizaci- ja istoriniame laike ir į jas reaguojančių grupių akira- čiuose; 3) simbolių formų kaitos priežasčių ieškoji- mas; 4) psichologinės erd- vės, kurią simbolių rėmų pakeitimas "atveria" ar "už- daro", apibūdinimas; 5) sim- bolinių formų aktyvumo, da- lyvavimo veikloje apibrėži- mas, bandant atsakyti į klau- simą: kiek žmonių, kuriose visuomenės dalyse, kaip in- tensyviai vadovaujasi ko- kiais simbolinėmis formo- mis ar jų aspektais, kuriose veiklos srityse, kiek jie, to- mis formomis naudodamie- si, jas pakeičia ir kokios yra jų veiklos pasekmės..." – ra- šoma šios knygos įžangoje.

PARDUODAMAS SKLYPAS ANT EŽERO KRANTO

Tik 45 min. kelio nuo Cleve- lando, prie dirbtinio ežero Mont Mere Lake.

Žuvingas ežeras, smagus mažiem laivukam.

Apylinkės labai ramios ir gražios. Kaina – 12.000 dol. Kreiptis į Juozą Kijauską (31-35) tel: 289-7504

mes, ugniagesiai, darėm. Jeigu matai, kad namo ne- galima išgelbėti, sugriauk, kad kitų aplinkinių neuždeg- tų.

Šį Florijono išvedžioji- mą labai gerai supratau.

Chicagoje gyvenantis sporto veteranas adv. Kostas (Kon- nie) Savickas išspausdino 5 tūkst. tokių atvirukų, kuriame jis matomas kartu su pasaulinio garso krepšinio žaidėju Arvydu Saboniu. Šią nuotrauką padarė Edvardas Šulaitis, Arvydui Saboniui prieš pora metų viešint Chicagoje.

Šiuos atvirukus Savickas nuvežė Lietuvon ir jie ten platinami per IV Pasaulio lietuvių sporto žaidynes.

KORP. NEO-LITHUANIA 19-to SUVAŽIAVIMO,
ĮVYKSTANČIO 1991 m. rugsėjo mėn. 6-8 d.,
OLYMPIA VILLAGE OCONOMOWOC, Wisconsin

DARBOTVARKĖ

Rugsėjo 6 d. – penktadienis

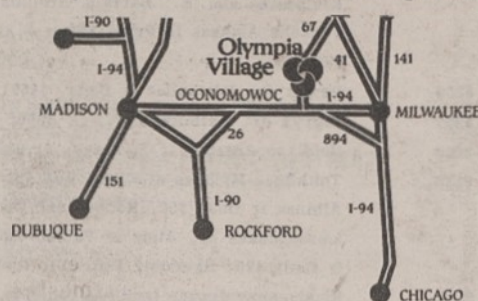
7:00 – 9:00 val. vak. Registracija
9:00 val. vak. Susipažinimo valandėlė

Rugsėjo 7 d. – šeštadienis

9:30 val. ryto Registracija
10:00 " " Iškilmingas posėdis, Suvažiavimo atidarymas
1. Pirmininko žodis
2. mirusiųjų pagerbimas
3. kol. Vidos Jonušienės paskaita
4. Suvažiavimo prezidiumo sudarymas
Pirmas darbo posėdis
1. komisijų sudarymas: registracijos, nominacijų, spaudos ir nutarimų
2. praėjusio Suvažiavimo protokolo skaitymas
3. valdybos pranešimai
a. pirmininko
b. išdininko
c. arbiter elegantiarum
4. revizijos komisijos pranešimas
5. pasisakymai dėl pranešimų
Pietūs
Pirmo darbo posėdžio tęsė
6. garbės teismo pranešimas
7. Korp. leidinio redakcinės kolegijos pranešimas
8. Naujosios Vilties žurnalo pranešimas
9. Tautinio Kultūros fondo pranešimas
10. diskusijos dėl pranešimų
Antras darbo posėdis
1. Korp. padalinių pranešimai
2. Rinkimai:
a. Vyr. Valdybos
b. Revisijos komisijos
c. Garbės teismo
d. Tarybos
3. Nutarimų komisijos pranešimas
4. Pasiūlymai bei sumanymai
5. Suvažiavimo uždarymas
Vakarienė
7:00 val. vak. Alutis
10:00 val. vak. Alutis
Rugsėjo 8 d. – sekmadienis
9:00 val. ryto – 2:00 val. p.p. "Brunch"
Laisvą dieną, visokie sportai: golf, tennis, baseinas, dviračiai, "spa", ir t.t.

Dėl registracijos ir informacijos kreiptis į Vidą Jonušienę:

12500 Pawnee Rd.
Palos Park, IL 60464
708-448-4520

Olympia Village is located a convenient 30 minutes west of Milwaukee (two hours from Chicago) in Oconomowoc, Wisconsin.

Simply travel Interstate 94 to Oconomowoc exit. North one mile.

Clevelando tinklinio komanda "Žaibas" prieš išvykstant į Lietuvą dalyvauti Pasaulio lietuvių žaidynėse. Iš kairės klopai: Vytautas Apanavičius, vad. Leonardas Kedys, Tadas Žiedonis. Stovi: Petras Stungys, Paulius Kijauskas, Maris Kampe, Kenneth Borris, Simas Kijauskas. Vl. Bacevičiaus nuotr.

• ATISISVEIKINIMAS

su dirigentu Gediminu Purliu, rengiamu Čiurlionio ansamblio, įvyks rugpjūčio 23 d. penktadienį, Lietuvių namų viršutinėje salėje. Pradžia 7 val. vakaro.

• **ŠV. JURGIO PARAPIJA** š.m. rugsėjo 8 d. sekmadienį švęs Šiluvos Dievo Motinos šventę. Suma 10:30 val. Bus atnašaujama Šiluvos Marijos garbei, po to procesija į Marijos Šventovę šventoriaus sode palaiminimui.

• **KLEBONAS KUN. J. BACEVIČIUS** dėkoja Parapijos Tarybai ir gausybei savanorių talkininkų, kurie skyrė daug laiko sėkmingai prarasti Parapijos gegužinę. Ypatinga padėka tenka visiems šio subuvimo dalyviams, kurių suvažiavo virš pusantro šimto.

• **JUODOJO KASPINO DIENA CLEVELANDE** tragiška Molotovo-Ribbentropo Pakto 52-ų metų sukaktis bus paminėta įvykio išvakarėse, beveik sutampan su plačiu minėjimu Pabaltijo Valstybėse, KETVIRTADIENI, RUGPJŪČIO MĖN. 22 d. sekančiai:

7:00 val. vak. ekumeninės pamaldos – vigilija už paskutiniu metu sovietų nužudytus Lietuvos muitinės pareigūnus **DIEVO MOTINOS** parapijos bažnyčioje. Pamaldas atlaikys lietuvių, latvių ir estų dvasiškiai, vadovaujami Kun. Kleb. **GEDIMINO KIJASKO, S.J.** Pamaldų metu giedos Sol. **ALDONA STEMPUŽIENĖ** ir kiti.

Visi clevelandiečiai yra kviečiami skaitlingai dalyvauti.

Rengia **Clevelando Pabaltiečių Komitetas**

PASAULINĖ SOLIDARUMO DIENA

JAV didžiausia ir galinčiausia darbininkų unija AFL-CIO rugpjūčio 31 rengia pasaulinę Solidarumo dieną Washingtonė.

Unijos prezidentas Lane Kirkland pareiškė, kad Solidarumo dienos programoje bus iškelti darbininkų sveikatos draudimo klausimai, civilinių teisių reikalai, darbo saugumo rūpesčiai, krašto ekologinė padėtis.

"Solidarumo diena mes parodysime Amerikai, kad esame vieningi, stiprūs ir pasiryžę", pareiškė AFL-CIO prezidentas Lane Kirkland.

Pasaulio Solidarumo dienoje bus stipriai užaukcenuotas pasaulio tautų laisvės troškimas, už nepriklausomybę kovojančių tautų siekiai; Solidarumo parade šalia AFL-CIO moterų ir vyrų žygiuos lenkų, vengrų, čekų, slovakių, lietuvių delegacijos.

Į Solidarumo dieną iš Vilniaus atskrenda Lietuvos darbininkų sąjungos pirmininkė Aldona Balsienė. O Lietuvos darbininkų sąjungos įkūrėjas Kazimieras Uoka, kuriam suteiktas šių metų AFL-CIO unijos, Žmogaus teisių žymuo, atvyks į JAV lapkričio mėnesį dalyvauti AFL-CIO metiniame suvažiavime.

Aldona Balsienė, dabartinė Lietuvos darbininkų są-

GREEN CARD LOTTERY
40,000 AVAILABLE FOR 1992
CALL NOW
TOLL FREE: 1-800-767-5906
(30-38)

Skubiai ir nebrangiai parduodama labai geros kokybės medžiaga visam tautiniam kostimui, kabluku nerti lininiai kostiumėliai, staltiesės ir kiti suvenyrai iš Lietuvos.
A Juodis tel 447-1459

Viešnios iš Vilniaus su clevelandiečiais. Iš kairės Petras ir Ona Žilinskai, viešnios Kristina Kačkuvienė, Nijolė Maskaliūnienė, Berta Butė. Antroje eilėje L.B. Clev. apyl. pirm. V. Brizgys. Bendruomenės atstovai Pr. Joga ir M. Lenkauskienė.

jungos pirmininkė, yra 39 metų, baigusi Vilniaus elektros inžinerijos technikumą ir nuo 1974 metų dirbanti kompiuterių įmonėje.

Clevelandietė Gaila Klimaitė yra Solidarumo dienos koordinatorė tautybių grupėms ir unijai nepriklausantiems svečiams.

Gaila Klimaitė kviečia lietuvių ir kitas tautybes rugpjūčio 31 vykti į Washingtoną ir dalyvauti Solidarumo dienos programoje ir

parade. Vienos dienos kelionė į Washingtoną duoda nemokamai, nes išlaidas apmoka unija. Prašom skubiai registruotis pas Gailą telef. (216) 631-5179 arba unijos raštinėje telef. (216) 881-7200.

KVIEČIA PAMINĖTI 75 M. SUKAKTĮ

Clevelando Kultūrinių Darželių Federacija kviečia visus narius paminėti 75 metų sukaktį Britų darželio

(ankstyvesnio Shakespeare garden). Tai pirmas darželis, įsteigtas 1916. Pageidauja atvykti su tautiniais drabužiais į "One World Day" – Sekmadienį rugpjūčio 25 2:00 P.M.

Britų darželis Rockefeller Parke, East Boulevard, į šiaurę nuo Superior Ave. kalbės Dr. Robert Ornstein, prof. emeritus C.W.R.U.

Programoje muzika ir šokiai, britų folkloras, vaisės

Vinco ir Barboros Taraškų šeima, viso 9 žmonės buvę išvykę į 4-tąsias Pasaulio Lietuvių sporto varžybas.

Iš kairės Barbara Taraškinienė, Vincas, Veronika, Viktoras, Pilipas, Petras ir Vincas Taraška. Trūksta Motiejus ir Antano.

TAUPA

Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas
767 East 185th Street
Cleveland, Ohio 44119

481-6677

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

Della E., William J. Sr.,

William J. Jakubs Jr. ir

Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119

Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

RITA MATAS - Broker - G.R.I. - C.R.A.

MATAS REALTORS

2412 CEDARWOOD ROAD
PEPPER PIKE, OH 44124
(216) 473-2530

18021 MARCELLA ROAD
CLEVELAND, OH 44119
(216) 486-2530

ADV. VYTAS MATAS - teisinis patarėjas

DIRVA

ĮVYKIŲ KRONIKA

Specialus "Lietuvos Ryto" pranešimas "Dirvai"

VEIKIA TSRS VALSTYBINIO YPATINGOSIOS PADĖTIES KOMITETAS – Gorbačiovas atleistas iš TSRS prezidento pareigų

Rugpjūčio 19 d. Tarybų Sąjungoje išplatintas TSRS viceprezidento Genadijaus Janajevo įsakas, kuriame pranešama, kad ryšium su tuo, jog Michailas Gorbačiovas dėl sveikatos būklės negali vykdyti TSRS prezidento pareigų, remiantis TSRS Konstitucijos 127 straipsnio 7 punktu, 54-erių metų Genadijus Janajovas ėmė eiti TSRS prezidento pareigas nuo 1991 m. rugpjūčio 19 d.

Kreipdamasis į valstybių vadus ir vyriausybes, į SNO Generalinį sekretorių G. Janajevą tarybinės vadovybės pavedimu pranešė, kad

remiantis TSRS konstitucija ir įstatymais nuo 1991 m. rugpjūčio 19 d. kai kurios Tarybų Sąjungos vietovėse šešioms mėnesiams įvedama ypatingoji padėtis. Šiam laikotarpiui visa valdžia pareina TSRS valstybiniam ypatingosios padėties komitetui.

TSRS valstybinio ypatingosios padėties komiteto sudėtis: O. Baklanovas – TSRS gynybos tarybos pirmininko pirmasis pavaduotojas, G. Janajevs – einantis TSRS prezidento pareigas, D. Jazovas – TSRS gynybos ministras, V. Kriučkovas – TSRS saugumo ko-

miteto pirmininkas, V. Pavlovas – TSRS ministras pirmininkas, B. Pugo – TSRS vidaus reikalų ministras, V. Starobubcevas – TSRS valstiečių sąjungos pirmininkas, A. Tizakovas – valstybinių įmonių ir pramonės objektų asociacijos prezidentas.

TSRS valstybinis ypatingosios padėties komitetas paskelbė kreipimąsi į tarybinę liaudį, kuriame pareiškė, kad virš šalies "pakibo mirtinas pavojus". Dokumente sakoma, jog M. Gorbačiovo iniciatyva pradėta reformų politika "atsidūrė aklavietėje".

– Rusijos respublikos prezidentas B. Jelcinas Spaudos konferencijoje pareiškė, kad iš savo posto nepasitrauks.

– Lietuvos AT. pirmininkas V. Landsbergis pranešė, kad Lietuvoje SSSR įsakai negalioja. Kvietė Lietuvos žmones laikytis ramiai ir nepasiduoti provokacijoms.

– Lietuvos premjeras G. Vagnorius ragino visus Lietuvos gyventojus ramiai eiti savo pareigas.

– Vilniaus mieste ramu, nors matosi žmonių susirūpinimas ir įtampa.

– "Lietuvos Ryto" redakcija dirba normaliai ir ruošia naują numerį.

Antanas Butkus

TAUTOS ŠVENTĖS MINĖJIMAS

A.L.T.S-gos Los Angeles skyrius ruošia TAUTOS ŠVENTĖS minėjimą kuris įvyks rugsėjo mėn 8 d. sekmadienį šv. Kazimiero parapijos salėje.

10:15 val. ryto vėliavų pakelimas šv. Kazimiero parapijos kieme.

10:30 val. ryto iškilmingos pamaldos su programiniu pamokslu. Mišių metu giedos parapijos choras ir solistai vadovaujami muz. Viktoro Ralio.

12:00 val. Minėjimas šv. Kazimiero parapijos salėje. Svarbiausią kalbą pasakys visuomenininkas Karolis Milkovaitis. Meninę dalį atliks: sol. Albina Gedminienė, akomponuos muz. Viktoras Ralys.

Maloniai kviečiame visus dalyvauti TAUTOS ŠVENTĖS minėjime. Moteris ir jaunimas kviečiamos pasipuošti tautiniais rūbais. A.M.

DIRVOS NOVELĖS KONKURSAS

Dirvos novelės konkursui gauta nauja, "Dulkės" slapyvardžiu atsiųsta novelė.

BALZEKO MUZIEJUS

Balzeko Lietuvių kultūros muziejaus meno galerijoje rugpjūčio 13 d., 7:30 val. vak., penktadienį, atidaryta dailininkės Marytės Strasevičiūtės meno darbų paroda. M. Strasevičiūtė gimė Reutlingene, Vakarų Vokietijoje. Šiuo metu ji gyvena Chicagos priemiestyje ir dirba savo studijoje Chicagoje. Dailininkė užsitarnavusi nemažą autoritetą ne vien Chicagos, bet ir visos Amerikos, meno horizonte, dalyvaudama parodose įvairiuose JAV ir Kanados muziejuose bei žymesnėse galerijose. Paroda Balzeco muziejuje, tai dešimtoji M. Strasevičiūtės personalinė paroda. Ją rengia Balzeco muziejus bendradarbiaujant su Arts Midwest fundacija.

VALENTINAS RAMONIS

Valentinas Ramonis, Balzeco muziejaus vykdomasis direktorius ir Irena Šerelienė, muziejaus fotografijų rinkinio kuratorė, talkina Chicago Historical Society muziejui rengiant parodą apie Chicagos gyvenimą II-jo Pasaulinio karo metais.

Bičiuliui ir kaimynui

A. A.

VLADUI PAŽIŪRAI

iškeliavus Amžinybėn Jo žmonai ALFYTEI ir kitiems artimiesiems reiškiame užuojautą ir drauge liūdime

Aldona ir Povilas Švarcai
Rūta Sakienė

A. A.

VALIUI – VALERIJONUI SODEIKAI

mirus, nuoširdžiai užjaučiame sielvarte likusią žmoną LIALE, dukterį KRISTINĄ, sūnų MARIJŲ, SESERĮ BIRUTĘ SKORUBSKIENĘ, brolius MINTAUTĄ, LEONĄ, RIMĄ, jų šeimas, bei artimuosius.

Valė ir Kazys Barmai

Medininkų maitinė rugpjūčio 1 dieną